
PLANNING UNPLANNED TOWARDS A NEW POSITIONING OF ART IN THE CONTEXT OF URBAN DEVELOPMENT [Barbara Holub]

1_NEW CHALLENGES FOR CITIES AND URBAN PUBLIC SPACE IN THE POST-INDUSTRIAL ERA

What is missing from current urban developments? "Missing things" were the topic of The First World Congress of the Missing Things: an "unusual congress" that was actually an art project dealing with urban issues in Baltimore and presented in urban public space (2014). Far beyond this specific urban and sociopolitical context, missing things can be considered paradigmatic for recent urban development in many places, almost regardless of the context. Missing things in urban development are prevalent, visible, invisible, abundant, diverse, and have a societal impact on many levels. Yet rather than dismissing these missing things as something lacking, I consider them to be a chance. They are the basis of nourishment for this text—and for the urban practitioner as well. Therefore, this text itself can be read as being open space. I will start by providing a short description of the background and context and telling why I, as an artist, decided to undertake the endeavor of an (open-ended) artistic research project. Then I will explore how missing things could be reconsidered and used as a basis for formulating artistic urban tools and strategies to enhance and enable new, process-orientated modes of planning. These will be exemplified mainly by referring to two of our projects, "Paradise Enterprise" and The First World Congress of the Missing Things". Ongoing flows of labor migration, which continue to produce completely new situations in cities and regions, raise complex issues for urban planning. Globalization has caused labor forces to relocate, and outsourcing to countries with lower wages is still a long and ongoing process. These movements are behind shifts away from former industrial areas, which continue to shrink. In other parts of the world, particularly in the so-called 2nd or 3rd world countries and especially China, new cities are built from scratch within short periods of time. With the fall of the Iron Curtain, new markets have become available and accessible, thus prolonging the governance of the neoliberal economy. The effects have been widely discussed and also criticized from the perspective of opponents of the globalized neoliberal economy. However, the critique stems mostly from theoreticians (social scientists, philosophers, art critics, and urban researchers such as David Harvey, Saskia Sasser), and Richard Sennett), activists, and artists—but not from urban planners. When I studied architecture in the 1930s, the master plan was still considered to be the most suitable means of envisioning urban development. The criteria for planning seemed predictable. However, over the last thirty years, this assumption of predictability has changed

PLÁNOVÁNÍ NEVYHNUTELNÉ K POZICI NOVÉHO UMĚNÍ V SOUVISLOSTI S ROZVOJEM URBAN DEVELOPMENT [Barbara Holub]

1_NOVÉ VÝZVY PRO MĚSTA A MĚSTSKÉ VEŘEJNÉ PROSTORY V POST-PRŮMYSLOVÉ ERY

Co chybí ze současného městského vývoje? "Chybějící věci" byly tématem Prvního světového kongresu o chybějících věcech, "neobvyklý kongres", který byl ve skutečnosti uměleckým projektem zabývajícím se městskými problémy v Baltimore a prezentován v městském veřejném prostoru (2014). a socio-politický kontext mohou být chybějící věci považovány za paradigmatické pro nedávný rozvoj měst na mnoha místech, a to téměř bez ohledu na kontext. Chybějící věci v rozvoji měst jsou převažující, viditelné, neviditelné, hojné, rozmanité a mají společenský dopad na mnoha úrovních, Ale spíše než odmítat tyto chybějící věci jako něco, co jim chybí, považuji je za šanci. Jsou základem výživy pro tento text - i pro praktického lékaře, a proto tento text sám o sobě lze číst jako otevřený prostor. Začnu tím, že poskytnu krátký popis pozadí a kontextu a vysvětlím, proč I, jako umělec, rozhodl se uskutečnit snahu o (otevřený) umělecký výzkumný projekt. jak chybějící věci mohou být přehodnoceny a použity jako základ pro formulaci uměleckých městských nástrojů a strategií pro posílení a umožnění nových, procesně orientovaných způsobů plánování. Jedná se zejména o dva projekty, "Paradise Enterprise" a První světový kongres o chybějících věcech. "Pokračující toky pracovní migrace, které nadále vytvářejí zcela nové situace ve městech a regionech, zvyšují složitost globalizace způsobila, že se pracovní síly přestěhovaly a outsourcing do zemí s nižšími mzdami je stále dlouhý a trvalý proces, který se pohybuje za posuny od bývalých průmyslových oblastí, které se nadále snižují, zejména v takzvaných zemích 2. a 3. světového světa, a zejména v Číně, jsou nová města z krátké doby vybudována od začátku. S pádem železné opony byly dostupné nové a dostupné trhy, čímž se prodlužuje správa neoliberální ekonomika Účinky byly široce diskutovány a také kritizovány z pohledu oponentů globalizované neoliberální ekonomiky. (společenská vědci, filozofové, kritici umění a urbanisté jako David Harvey, Saskia Sasser) a Richard Sennett), aktivisté a umělci - nikoliv však od urbanistů. Když jsem studoval architekturu ve třicátých letech minulého století, hlavní plán byl stále považován za nejvhodnější způsob, jak si představit rozvoj měst. Kritéria pro plánování se zdála být předvídatelná. Během posledních třiceti let se však tento předpoklad předvídatelnosti změnil

fundamentally, a change boosted by additional aspects such as the continuous and increasing flows of migration. Since we are still confronted with an overriding defense of globalized systems governed by neoliberal interests, it is not surprising that urban planners and urban planning departments, closely intertwined with economic interests and increasingly dependent on public-private partnerships, have not yet incorporated new methods for coping with these changing parameters into their urban and regional planning. Such incorporation would necessitate the recognition of social and societal issues as being of equal importance to the conventional planning categories (like density, heights of buildings, etc.) represented in a master plan. Since the mid-1990s, artists and urbanists have taken an increasing interest in urban issues from their respective perspectives. Artists developed "critical spatial practices", whereas urbanists called their new approaches "new urban tools and strategies" in order to overcome the boundaries of conventional urban planning methods. While artists like Thomas Hirschhorn or Wochenklausur {01} were already engaging in early projects directed at the (social) problematics of specific communities and inviting residents to be active participants, urbanists like muf (London) or transbanana (Graz, Austria){02} developed objects as tools for performative actions in urban space and used strategies like the shifting of time zones to create new narratives and a different, direct experience of urban space. {03} Our own studio, transparadiso, which Paul Rajakovic and I founded in 1999, was based on the conviction that new, transdisciplinary approaches situated between art and urbanism were needed to bridge the gap between the current demands on urban design and urban development—if considered in their societal complexity—and the inadequacy and insufficiency of the conventional urban planning tools. In spite of many of these practices having evolved over the last 10 to 15 years and raising an increasing interest in the art context, we had to realize that—as mentioned above—these new artistic urbanism practices have not yet managed to find their way into established planning procedure. In the art context, participatory projects and projects that encourage critical engagement by addressing urban issues usually remain temporary, for example during an art biennial or at a cultural capital, or they are misused for "tempo-rary use". Artists and so-called "creatives" are given spaces on an interim basis, preparing ground for revaluation, which often results in gentrification processes. The counteraction of these short-term interests and the abyss of displacement and gentrification by taking an inclusive approach towards urban development was the background and the reason why transparadiso coined their transdisciplinary practice direct urbanism. The term direct urbanism references direct action (Emma Goldman) and means the incorporation of artistic strategies and art projects into socially and societally inclusive, long-term urban planning processes. {04} What follows is an attempt to give a by no means complete

v podstatě změna, která byla podpořena dalšími aspekty, jako je nepřetržitý a rostoucí tok migrace. Vzhledem k tomu, že jsme stále konfrontováni s převažující obranou globalizovaných systémů řízených neoliberálními zájmy, není divu, že urbanisté a útvary městského plánování, úzce propojené s hospodářskými zájmy a stále více závislé na partnerství veřejného a soukromého sektoru, ještě nezahrnovaly nové metody vypořádání se s těmito měnícími se parametry do jejich městského a regionálního plánování. Takové začlenění by vyžadovalo uznání sociálních a společenských otázek za rovnocenné konvenčním kategoriím plánování (jako je hustota, výška budov apod.), které jsou obsaženy v územním plánu. Od poloviny devadesátých let se umělci a urbanisté zajímají o zájem o městské otázky z jejich příslušných perspektiv. Umělci vytvořili "kritické prostorové postupy", zatímco urbanisté nazývali své nové přístupy "nové městské nástroje a strategie", aby překonaly hranice konvenčních metod městského plánování. Zatímco umělci jako Thomas Hirschhorn nebo Wochenklausur {01} již zapojili do raných projektů zaměřených na (sociální) problematiku konkrétních komunit a vyzývají obyvatele k tomu, aby byli aktivními účastníky, urbanisté jako muf (Londýn) nebo transbanana (Graz, Rakousko) vyvíjené objekty jako nástroje pro performativní akce v městském prostoru a používané strategie, jako je posun časových pásem pro vytvoření nových příběhů a odlišné, přímé zkušenosti městského prostoru. {03} Naše vlastní studio transparadiso, které jsme založili v roce 1999 s Pavlem Rajakovicem, bylo založeno na přesvědčení, že pro překlenutí propasti mezi současnými nároky na urbanismus a rozvoj měst - jsou nezbytné nové transdisciplinární přístupy mezi uměním a urbanismem - pokud se vezmou v úvahu jejich společenská složitost - a nedostatečnost a nedostatečnost konvenčních nástrojů městského plánování. Navzdory tomu, že se mnohé z těchto postupů vyvíjely za posledních 10 až 15 let a vzbuzovaly rostoucí zájem o umělecké souvislosti, museli jsme si uvědomit, že - jak bylo uvedeno výše - tyto nové umělecké urbanistické praktiky dosud nedokázaly najít cestu do stanoveným plánovacím postupem. V uměleckém kontextu jsou účastnické projekty a projekty, které povzbuzují kritické angažování řešit problémy měst, obvykle přechodné, například během uměleckého bienále nebo kulturního kapitálu, nebo jsou zneužívány pro "tempo-rary" použití. Umělci a takzvané "kreativy" jsou dočasně umístěny a připravují půdu pro přecenění, což často vede k gentrifikačním procesům. Pocit proti těmto krátkodobým zájmům a propasti vysídlení a gentrifikace tím, že přijali inkluzivní přístup k rozvoji měst, bylo pozadí a důvod, proč transparadiso vytvořil svou transdisciplinární praxi přímý urbanismus. Termín "přímý urbanismus" odkazuje na přímou akci (Emma Goldman) a znamená začlenění uměleckých strategií a uměleckých projektů do společensky a sociálně inkluzivních dlouhodobých urbanistických procesů. {04} To, co následuje, je pokus o to, aby to nebylo úplně

overview of the current challenges and problems of urban development. It must be emphasized that the contexts of the various problems are very different. Each context must be carefully taken into consideration to avoid falling into the trap of generalization. The issues mentioned below are recurrent in many cities and regions around the Western, "post-industrialized" world, However, the forms of manifestation and impacts on the societal fabric are unique and require specialized approaches depending on the many different local parameters and political and legal frameworks,

01 Both their practices and also the question of participation have been widely discussed, See Grant Kasten *The One and the Many*; and Actors, Agents and Attendants_ *Social Rousing-Housing the Social: Art, Property and Spatial Justice*, Andrea Phillips, FulYa Erdemci (eds.), SKOR, Sternberg Press, 2012, on the aesthetics of Thomas Hirschhorn's work.

02 transbanana (1995-1999) was made up of Paul Rajakovics, Margarethe Muller, and Bernd Vlay,

03 See "city joker" by transbanana, 19913.

04 For direct urbanism projects see e.g. *Paradise Enterprise*, Judenburg (A), 2012-2014, pp. 238 ff. in this publication, and Barbara Holub /Paul Rajakovics *Direct Urbanism*, Verlag fur moderns Kunst Niirnberg, 2013

1.1 SHRINKING AND GROWING

Since the 1980s, cities in the US, the former Soviet Union, and Europe have been widely affected by post-industrial structural changes, resulting in the shrinking of cities and in certain areas (such as the former GDR or Great Britain) the shrinking of entire regions. A 2004 seminal project titled "Shrink-ing Cities" {05} addressed these situations and their effects on populations and urban environments by investigating four cities: Halle-Leipzig, Germany (ex-GDR); Ivanovo, Russia; Liverpool, England; and Detroit, U.S. "Shrinking Cities" was initiated and directed by Philipp Oswalt and his team and produced a broad network of projects and urban interventions as the result of an open call advertised worldwide. The contexts and backgrounds of each of the four chosen cities were very different—in addition to the obvious differences between political and economic systems. The widespread interest of artists and trans- or multidisciplinary practices in these "shrinking cities" may also have been driven by a fascination with the exoticism of the selected cities; the consequence of deindustrialization in the former industrial countries has meanwhile, ten years later, reached the dimension of a complete shift of cities and regions on a broad scale—from production to the service industry. The ways that cities and regions deal with these problems range from transforming large scale industrial sites into cultural monuments in the hope of stimulating tourism (in the Ruhrgebiet in Germany), to discussing the closing down of entire towns (suggested by an art project in the Regionale 12

přehled současných výzev a problémů rozvoje měst. Je třeba zdůraznit, že kontexty různých problémů jsou velmi odlišné. Každá situace musí být pečlivě brána v úvahu, aby nedošlo k pádu do pastí generalizace. Niže uvedené problémy se opakují v mnoha městech a regionech v západním "postindustrializovaném" světě. Formy projevu a dopady na společenskou strukturu jsou však jedinečné a vyžadují specializované přístupy v závislosti na mnoha různých místních parametrech a politických a politických aspektech. právní rámce,

01 Obě jejich praktiky a také otázka účasti byly široce diskutovány, viz Grant Kasten *The One and the Many*; Actors, Agents and Attendants_ *Sociální bydlení-bydlení Sociální: umění, majetek a prostorová spravedlnost*, Andrea Phillips, FulYa Erdemci (reklamy), SKOR, Sternberg Press, 2012, o estetice práce Thomase Hirschhorna.

02 transbanana (1995-1999) se skládala z Paul Rajakovics, Margarethe Muller a Bernd Vlay,

03 Viz "město žolík" transbanana, 19913.

04 Pro přímé urbanizované projekty, např. *Paradise Enterprise*, Judenburg (A), 2012-2014, s. 238 ff. v této publikaci a Barbara Holub / Paul Rajakovics *Přímý urbanismus*, Verlag fur moderns Kunst Niirnberg, 2013

1.1 Snižování a růst

Od osmdesátých let 20. století byly města v USA, v bývalém Sovětském svazu a v Evropě velmi ovlivněny postindustriálními strukturálními změnami, které vedly ke zmenšování měst a v některých oblastech (jako bývalá NDR nebo Velká Británie) zmenšení celé oblasti. Klíčový projekt z roku 2004 nazvaný "Shrinking Cities" {05} se zabýval těmito situacemi a jejich dopady na obyvatelstvo a městské prostředí vyšetřováním čtyř měst: Halle-Leipzig, Německo (bývalá GDR); Ivanovo, Rusko; Liverpool, Anglie; a Detroit, USA "Shrinking Cities" byl iniciován a řízen Philipp Oswalt a jeho týmem a vytvořil širokou síť projektů a městských zásahů jako výsledek otevřeného hovoru inzerovaného po celém světě. Kontext a pozadí každé ze čtyř vybraných měst byly velmi odlišné - kromě zjevných rozdílů mezi politickými a ekonomickými systémy. Rozsáhlý zájem umělců a transdisciplinární či multidisciplinární praktiky v těchto "zmenšujících se městech" může být také motivován fascinací exotikou vybraných měst; následkem deindustrializace v bývalých průmyslových zemích mezitím dosáhl po deseti letech rozměr úplného posunu měst a regionů v širokém měřítku - od výroby až po průmysl služeb. Způsoby, jakými se města a regiony zabývají těmito problémy, spočívají v transformaci rozsáhlých průmyslových areálů na kulturní památky v naději na stimulaci cestovního ruchu (v Ruhrgebietu v Německu), na diskusi o uzavírání měst (navrhované uměleckým projektem Regionale 12

in Murau, Austria titled *Oberwolz sperrt zu (Oberwas Closes Down)*{06} and the renaturalization of large areas of cities (as in the former GDR):

Dessau-Rotrou is projected to shrink over the long term, evolving into a city with small, stable core areas with specific urban qualities. The core areas will be improved and their social networks strengthened. The demolition of surplus housing will occur mainly in the areas that lie between these, resulting in a coherent, central landscape zone: living in a green environment will become the norm. The landscape design will adopt principles from the Dessau-War/4z Garden Realm. The demolition sites will be planted with so-called "wild meadows", which allow diverse and easily maintained landscapes to quickly flourish, forming the basis of the new landscape zone. The city offers citizens and initiatives the chance to sponsor specific plots of land, thereby taking responsibility for their maintenance and use. {07}

This project was part of the International Building Exhibition (IBA) 2010 in Saxony-Anhalt addressing the shrinking of cities in the former GDR: "The IBA Urban Redevelopment Saxony-Anhalt 2010 embraces the federal state of Saxony-Anhalt as a laboratory for the city of tomorrow. Exemplary and innovative urban redevelopment tools are put to the test in 19 cities, which are affected by demographic change." {08} Halle (Seale), for example, shrunk from 321,684 inhabitants in 1989 to 231,978 in 2009 and is projected to sink to 206,120 by 2025. The IBA worked together with local residents to develop concepts that enhance identification with one's home town in spite of the difficult economic situation—a new approach implementing open processes rather than relying on top-down urban planning, which again shows the innovative potential of the IBA. Whereas at the IBA in Saxony-Anhalt—interestingly enough—art was not part of the project, in many other situations where cities were shrinking due to the postindustrial situation, (especially in the UK) huge sums have been allocated for large-scale public art schemes and the founding of art institutions for creating new signifiers and points of identity. The aim of revitalizing former industrial areas and cities is driven by various agendas ranging from involving critical contemporary art projects, to art being implemented as the driving factor for "arts-led regeneration". {09} The call to establish creative industries in hopes of generating new income and attracting investments in rundown neighborhoods often results in gentrification processes, driving out the poor rather than reinvesting the new profits for providing inclusive programs for the people inhabiting the space prior to regeneration. While doing a residency in Plymouth, England in 2006, which was followed by the "More Opportunities" exhibition at the Plymouth Art Centre, I wanted to tie engaging in urban issues to the format of an exhibition, thus addressing diverse audiences. At that time, the Plymouth Arts Centre itself negotiated an opportunity to relocate to an area being revitalized at the

v Murau, Rakousko s názvem *Oberwolz sperrt zu (Oberwas se zavře dolů)* {06} a obnovení rozsáhlých oblastí měst (jako v bývalé NDR):

Dessau-Rotrou se předpokládá, že se v dlouhodobém horizontu zmenšuje a vyvíjí se do města s malými, stabilními jádrovými oblastmi se specifickými městskými vlastnostmi. Jádrové oblasti budou zlepšeny a jejich sociální sítě budou posíleny. Demolice přebytečného bydlení se bude odehrávat hlavně v oblastech, které leží mezi nimi, což povede k soudržné centrální zóně: žijící v zeleném prostředí se stane normou. Návrh krajiny přijme zásady z Dessau-War / 4z Garden Area. Bourací plochy budou zasazeny takzvanými "divokými loukami", které umožňují rychle rozkvétat různorodé a snadno udržované krajiny, které tvoří základ nového krajinného pásma. Město nabízí občanům a iniciativám šanci sponzorovat konkrétní pozemky, čímž přebírá odpovědnost za jejich údržbu a využívání. {07} Tento projekt byl součástí mezinárodní výstavy (IBA) 2010 v Sasku-Anhaltsku adresování zmenšování měst v bývalé NDR: „IBA Urban Sanace Sasko-Anhaltsko 2010 zahrnuje spolkové země Sasko-Anhaltsko jako laboratoř pro město Příklady a inovativní nástroje pro rekonstrukci měst jsou testovány v 19 městech, které jsou postiženy demografickými změnami. " {08} Halle (Seale), například klesl z 321,684 obyvatel v roce 1989 na 231,978 v roce 2009 a předpokládá se, klesnout na 206,120 od roku 2025. IBA spolupracoval s místními obyvateli vyvinout koncepty, které zvyšují identifikaci s něčí rodném městě a to navzdory obtížné hospodářské situace - nový přístup, který by prováděly otevřené procesy spíše než spoléhat na urbanistické plánování zhora nadol, což opět ukazuje inovační potenciál IBA. Zatímco na IBA v Sasku-Anhaltsku - zajímavě, umělecké dílo nebylo součástí projektu, v mnoha dalších situacích, kde se města v důsledku postindustriální situace (zejména ve Velké Británii) snižují, byly obrovské částky přiděleny široké veřejnosti uměleckých schémat a zakládání uměleckých institucí pro vytváření nových výrazů a bodů identity. Cílem revitalizace bývalých průmyslových oblastí a měst je řízeno různými programy, od zapojení kritických současných uměleckých projektů až po realizaci umění jako hnací faktor pro "regeneraci vedenou uměním". {09} Výzva k vytvoření kreativního průmyslu v naději, generování nových příjmů a přilákání investic do rozostřených čtvrtí často vede k gentrifikačním procesům, které vybíjejí chudé spíše než reinvestovat nové zisky pro poskytování inkluzivních programů pro lidi obývající prostor před regenerací. Během pobytu v Plymouthu v Anglii v roce 2006, po níž následovala výstava "Více příležitostí" v uměleckém centru v Plymouthu, jsem chtěl spojit zapojení do městských otázek do formátu výstavy, a tak oslovit různorodé publikum. Tehdy samotné centrum umění v Plymouthu vyjednal příležitost přemístit se do oblasti revitalizované na

waterfront. Yet I decided to focus on the other part of Plymouth, Devonport, where I examined the processes of regeneration after the Royal Navy Dockyard (the city's main employer) had been privatized by Devonport Management Limited (DML), which resulted in a loss of more than 6,000 jobs (out of a total of 11,460){10}. DML sold part of the property, which had once been the center of Devonport (before being destroyed in WWII), to the City of Plymouth. The city, instead of using this opportunity to create a contemporary urban public space and reconfiguring a new center of Devonport thus building perspectives for this deprived area, set up the urban development as a public-private partnership limited to housing—just like what has been happening in most of the new urban developments in numerous cities of Europe. The lost opportunities were epitomized by a visitor's center being newly instated at the dockyards, where the very people forced into early retirement can now visit their former workplace as tourists. The silent demonstration I staged for "More Opportuni-ties" was a reference to the first dockyard strike in 1969—a period in time when the workers could still take pride in their identity through their work being respected whereas today they are reduced to being the silent recipients of multinational companies' decisions. In the case of Devonport, nobody was driven out (since the area of regeneration was the territory of the former naval base), but the chance to consider this empty land as having a new potential for creating an urban public space was missed. Of course a modest gesture like performing a silent demonstration neither creates an immediate hype nor triggers change on a large scale. Yet small gestures can accumulate and thus provoke change in the long run—starting with the people involved. If art wants to engage in contested contexts, the burning question remains: What can art actually do? How to counter expectations to functionalize art for (temporarily) covering up problems stemming from political decision-makers who dismiss their responsibility? The multitude of situations and formats, where art and/or the creative industries are expected to resolve economic problems of various scales range from dealing with empty ground floor areas in small towns and in cities all the way to repositioning entire regions. One of the largest undertak-ings in this field was RUHR 2010, a project that represented the first time that a European Capital of Culture focused not just on a city but on a whole region, the Ruhrgebiet, revitalizing one of the largest postindustrial areas in Europe by employing culture as an engine for regeneration. Before that, the significant art project "Kokerei Zollverein_Zeitgentissische Kunst and Kritik, 2001-2003" had paved the way for critical debate on the transformation of industrial areas in Essen. Curators Marius Babies and Florian Waldvogel conceived a long-term art program addressing the issues recently prevalent at the site,

nábřeží. Přesto jsem se rozhodl soustředit se na druhou část Plymouthu v Devonport, kde jsem zkoumal procesy regenerace poté, co Devonport Management Limited (DML) privatizoval Royal Navy Dockyard (hlavního zaměstnavatele města), což vedlo ke ztrátě více než 6 000 pracovních míst (z celkového počtu 11 460) {10}. DML prodala část nemovitosti, která byla kdysi centrem Devonportu (předtím, než byla zničena ve druhé světové válce), do města Plymouth. Město místo toho, aby využilo tuto příležitost k vytvoření současného městského veřejného prostoru a změnilo nové centrum Devonport, a tak vytvořilo perspektivy pro tuto zanedbanou oblast, vytvořilo městský rozvoj jako partnerství veřejného a soukromého sektoru omezené na bydlení - stejně jako to, co bylo která se děje ve většině nových městských vývoje v mnoha evropských městech. Ztracené příležitosti byly ztělesněny návštěvnickým centrem, který byl nově založen na loděnicích, kde samotní lidé nuceni k předčasnému odchodu do důchodu mohou nyní navštívit své bývalé pracoviště jako turisté. Tichá demonstrace, kterou jsem uspořádala pro "Více příležitostí", byl odkaz na první stávkou loděnice v roce 1969 - období, kdy se dělníci mohli nadále pýšit svou identitou díky své práci, která je respektována, zatímco dnes jsou omezena na to, že jsou tichým příjemcům rozhodnutí nadnárodních společností. V případě Devonportu nebylo nikdo vyhnán (protože oblast regenerace byla území bývalé námořní základny), ale chyběla možnost považovat tuto prázdnou půdu za novou potenciál pro vytvoření městského veřejného prostoru. Samozřejmě, skromné gesto, jako je provedení tiché demonstrace, nevytváří bezprostřední hype ani nezpůsobuje změny ve velkém měřítku. Přesto se mohou hromadit drobné gesty, které v dlouhodobém výhledu vyvolávají změnu - začínají se zúčastněnými osobami. Pokud se umění chce zapojit do sporných kontextů, zůstává pálicí otázka: Co může skutečně dělat? Jak předcházet očekáváním fungování umění pro (dočasné) potlačení problémů politických činitelů, kteří odmítají svou odpovědnost? Množství situací a formátů, od nichž se očekává, že umění a / nebo kreativní průmysl řeší ekonomické problémy různých měřítek, se liší od vypořádání se s prázdnými přízemními prostory v malých městech a městech až po přesun celé oblasti. Jedním z největších podniků v této oblasti byl projekt RUHR 2010, který představoval poprvé, kdy se Evropské hlavní město kultury zaměřilo nejen na město, ale na celý region, Ruhrgebiet, oživující jednu z největších postindustriálních oblastí Evropa tím, že využívá kulturu jako motor regenerace. Předtím významný umělecký projekt "Kokerei Zollverein_Zeitgentissische Kunst and Kritik, 2001-2003" připravil cestu k kritické debatě o transformaci průmyslových oblastí v Essenu. Kurátoři Marius Babies a Florian Waldvogel vytvořili dlouhodobý umělecký program, který se zabývá otázkami nedávno převládajícími na místě,

09 E.g. Liverpool Biennial (<http://www.biennial.com>) and Tate Liverpool; "Gateshead" (<http://www.newcastlegateshead.com>) and the Baltic Centre for Contemporary Art, Newcastle ([https://www.balticmill.corm\(\)](https://www.balticmill.corm())); Gorbals Arts Project, Glasgow (<http://www.gorbalsartsproject.co.uk>)
10 <http://www.plymouthherald.co.uk/6-460-jobs-lost-Yard-privatisat ion/ story-12675663- detailistory.html>
11 <http://www.zollverein.de/welterbe/kunst-und-kultur>
12 http://publicart.netidisc/institution/babias01_en.pdf
13 The website of "Kokerei Zollver-ain_Contemporary Art and Critique, 2001-2003" has been taken offline, but publications like Arbeit, Essen, Angst (Work, Food, Fear), Stiftung Industriedenkmalpflege und Geschichtskultur, 2001, remain vital.
14 Per capita income was 624,155 in 2010; non-Hispanic whites were 28% of the population in 2010, compared to 80.6% in 1940; <http://quickfacts.census.gov/quickfacts/states/24/24510.html>
15 E.g., the Hutzler's Department Store, built in 1858, was added to the National Register of Historic Places in 1984. It closed down in 1990.
16 for more information on the situa-tion in Baltimore, see "The First World Congress of the Missing Things", pp. 156 ff. in this publication.

namely the spatial and meanwhile historical context and the presence or respective absence of workers. This ambitious and critically engaged art project came to an abrupt and early halt in 2003, when priority was given to large-scale investments which turned the UNESCO world heritage site into a "vibrant site for art, culture and creative industry".{11} As Marius Babias states: "Losses are still socialized, whereas profits are privatizee{12} What remains from that first period is the Werksschwimmbad, a public pool installed for unemployed workers by artists Dirk Paschke and Daniel Milohnic. It is now a major attraction for local youth and the general public. {13} However, shrinking must not be thought of as a mono-directional phenomenon. It is interlinked with large migration movements and displace-ments resulting from war and the simple need to survive, which produce the growth of other areas. Growth can occur through planning (such as in new cities in China) or unplanned (for example through unresolved political and economic situations producing endless streams of refugees). In U.S. cities such as Baltimore, processes are also complex but different, as shrinking and growing are spatially and geographically directly intertwined. The City of Baltimore was emptied by "white flight", or well-off white people leaving the city in the wake of the de-industrialization that began in the 1950s. These people moved to the suburbs, taking their capital with them. No more taxes, no more revenue, and no more investment, equates the decline of the city, whereas the

09 Např. Liverpoolské bienále (<http://www.biennial.com>) a Tate Liverpool; "Gateshead" (<http://www.newcastlegateshead.com>) a Baltské centrum současného umění, Newcastle ([https://www.balticmill.corm\(\)](https://www.balticmill.corm())); Gorbals Arts Project, Glasgow (<http://www.gorbalsartsproject.co.uk>)
10 <http://www.plymouthherald.co.uk/6-460-jobs-lost-Yard-privatizace ion/ story-12675663- detailistory.html>
11 <http://www.zollverein.de/welterbe/kunst-und-kultur>
12 http://publicart.netidisc/institution/babias01_en.pdf
13 Webová stránka "Kokerei Zollver-ain_Contemporary Art and Critique, 2001-2003" byla přijata offline, ale publikace jako Arbeit, Essen, Angst (Work, Food, Fear), Stiftung Industriedenkmalpflege und Geschichtskultur, 2001.
14 Výnos na obyvatele byl v roce 2010 624 155; non-hispánští bílí byli 28% populace v roce 2010, ve srovnání s 80,6% v 1940; <http://quickfacts.census.gov/quickfacts/states/24/24510.html>
15 např. Hutzlerův obchodní dům, postavený v roce 1858, byl přidán do Národního registru historických míst v roce 1984. V roce 1990 uzavřel.
16 pro více informací o situaci v Baltimore viz "První světový kongres o chybějících věcech", str. 156 a násl. v této publikaci.

a to prostorového a mezilehlého historického kontextu a přítomnosti či nepřítomnosti pracovníků. Tento ambiciózní a kriticky angažovaný umělecký projekt se v roce 2003 náhle a brzy zastavil, kdy byla věnována přednost rozsáhlým investicím, které změnily světové dědictví UNESCO na "živé místo pro umění, kulturu a tvůrčí průmysl." {11} Marius Babias říká: "Ztráty jsou stále socializovány, zatímco zisky jsou privatizovány." Z toho prvního období zůstává Werksschwimmbad, veřejný bazén instalovaný pro nezaměstnané pracovníky umělci Dirk Paschke a Daniel Milohnic. místní mládež a široká veřejnost. {13} Nicméně zmenšování se nesmí považovat za jednosměrný jev, je propojen s velkými migračními pohyby a přesuny z války a prostou potřebou přežít, která produkuje růst Růst se může projevit plánováním (například v nových městech v Číně) nebo neplánovanými (například prostřednictvím nevyřešených politických a ekonomických situací, které produkují nekonečné toky uprchlíků). jako je Baltimore, procesy jsou také složité, ale odlišné, neboť zmenšování a růst jsou prostorově a geograficky přímo propojeny. Město Baltimore bylo vyprázdněno "bílým letem" nebo osamělým bílým lidem opouštějícím město v důsledku deindustrializace, která začala v padesátých letech minulého století. Tito lidé se přestěhovali na předměstí a vezli s sebou svůj kapitál. Žádné další daně, příjmy a další investice neodpovídají úpadku města, zatímco

outskirts of Baltimore have turned into one of the richest (predominantly white) areas in the States. The population of the City of Baltimore dropped from 950,000 in 1950 to 620,000 in 2012, with 64% of the population being African-American and a significant portion of inhabitants living below the poverty line. {14} The formerly grand city center and around Howard Street boasted luxurious department stores in the 1920s, conveying the glory of wealth and consumption in abundant open floors and flights of stairs the like of which could only be seen in department stores in Paris. {15} Meanwhile, this downtown area has undergone major decay and is today predominantly boarded up. Trees grow out of empty windows, and ground-floor façades have been "beautified", i.e. painted dark grey. Five minutes away from the inner harbor area, which was redeveloped in the early 1980s to cater to tourism and consumption, the inner city Howard Street area obviously has a high potential property value. A couple of buildings have already been renovated and now carry signs touting "luxury loft apartments available for sale", whereas just around the corner the "World Famous Lexington Market" shows the tragedy of people lost in a system with little to no social care or programs to help cope with the complex social problems of this segregated city. {16} But there are many other cities like Baltimore along the "Iron Belt" (including Pittsburg and Philadelphia) that are less present in the international public awareness, whereas Detroit (one of the cities researched by the Shrinking Cities project) has become the "master sample" for endless projects carried out by architecture students fascinated by the extreme, almost exotic atmosphere this shrinking city has produced (it is even a coveted location for films, including Jim Jarmusch's *Only Lovers Left Alive*, 2013). In recent years, artists have increasingly been moving to Detroit due to the cheap real estate. This could be the beginning of a reverse process, if new legal conditions are provided to protect them from being driven out by developers who sense the potential of an unexpected change—thus repeating the circle of gentrification yet again. But regional flows of population between shrinking and growing also stem from reasons other than de-industrialization and the shift of labor markets. In Austria and Germany, empty ground floor areas are a major problem for cities and towns. Long-established small shops and specialized retail stores have had to close due to the homogenization of products on the global market. At the same time, large shopping agglomerations (with a reduced variety of merchandise from always the same globalized brands) were constructed outside the city limits. In bigger cities, these shopping areas are usually situated in proximity to industrial sites, whereas in the countryside they are generally built near traffic hubs, leaving traditional town centers several kilometers away and well beyond the pedestrian flow of customers. These shopping hubs drain the tax flow from municipalities responsible for financing

okraje Baltimore se staly jednou z nejbohatších (převážně bílé) oblastí ve státech. Počet obyvatel města Baltimore klesl z 950 000 v roce 1950 na 620 000 v roce 2012, přičemž 64% populace je afroameričanem a významná část obyvatelstva žije pod hranicí chudoby. {14} V bývalém velkolepém centru města a kolem ulice Howard Street se v 20. letech 20. století chlubil luxusní obchod, který slavil bohatství bohatství a spotřeby v bohatých otevřených podlahách a schodištích, které byly vidět jen v obchodních domech v Paříži. 15) Mezitím tato oblast prošla velkým úpadkem a dnes je převážně zvednutá. Stromy rostou z prázdných oken a fasády v přízemí jsou "zkrášlené", tj. Tmavě šedé. Pět minut od vnitřního přístavu, který byl přestavěn počátkem osmdesátých let, aby se jednalo o turistiku a spotřebu, má samozřejmě oblast s velkým potenciálem nemovitosti. Několik budov již bylo zrekonstruováno a nyní nesou značky označující "luxusní byty na prodej", zatímco hned za rohem "světově proslulý Lexingtonský trh" ukazuje tragédii lidí, kteří byli ztraceni v systému s malou až žádnou sociální péčí nebo programy, které pomohou vyrovnat se s komplexními sociálními problémy tohoto segregovaného města. {16} Ale existuje mnoho dalších měst, jako je Baltimore podél "železného pásu" (včetně Pittsburgu a Philadelphie), které jsou méně známé v mezinárodním veřejném povědomí, zatímco Detroit (jedno z měst zkoumaných projektem zmenšujících se měst) se stalo "Master vzor" pro nekonečné projekty realizované studenty architektury fascinovanými extrémní, téměř exotickou atmosférou, kterou toto sražující se město produkovalo (je to dokonce vyhledávaná lokalita pro filmy, včetně Jim Lemmensch's *Only Lovers Left Alive*, 2013). V posledních letech se umělci kvůli levné nemovitosti stále více stěhují do Detroitu. To by mohlo být začátkem reverzního procesu, pokud budou poskytnuty nové právní podmínky, které by je ochránily před vyhnáním vývojářů, kteří ucítí potenciál neočekávané změny - a tak znovu zopakují okruh gentrifikace. Ale regionální toky obyvatelstva mezi zmenšováním a růstem plynou také z jiných důvodů, než je deindustrializace a posun trhu práce. V Rakousku a Německu jsou prázdné přízemní prostory velkým problémem pro města a města. Dlouhodobě založené malé obchody a specializované maloobchodní prodejny se musely zavřít kvůli homogenizaci výrobků na globálním trhu. Současně byly mimo hranice města vybudovány velké nákupní aglomerace (se sníženou rozmanitostí zboží ze stejných globalizovaných značek). Ve větších městech se tyto nákupní oblasti obvykle nacházejí v blízkosti průmyslových areálů, zatímco v přírodě jsou obecně postaveny v blízkosti dopravních uzlů, přičemž tradiční městské střediska opouštějí několik kilometrů od hotelu a značně za hranicí zákazníků. Tyto nákupní centra vypouští daňový tok od obcí odpovědných za financování

infrastructure (like roads and highways) and generate new wealth in these "communities without identity". The tax drain emulates problems known from U.S. cities, fifty years later, The changing conditions in cities and towns and their relationship with the surrounding regions have created a new hybrid, the "city in-between" or the "transitional city". German architect Thomas Sieverts researched this concept intensively in his seminal publication *Zwischenstadt*, {17} investigating the extent to which the concept of the "European city" does or does not remain valid today. Empty ground-floor areas have been an ongoing topic for numerous art projects and possible uses by the creative industries. {18} Rather than politics addressing the issue at its root (decisions based solely on economic interests), artists, architects, and curators are invited (or initiate projects themselves) to temporarily revive these empty spaces. If owners agree, they do so in hopes of generating new interest of possible tenants willing to pay a "market price". If the projects do not show immediate (economic) results, shop owners withdraw from the next step. In spite of ambitious projects, e.g. in Vienna in the early 2000s like making it (19) or *Unternehmen Capricorn*, {20} what remains is the status quo. The former vital veins of Viennese districts are today characterized by large, empty ground-floor areas. So far no long-term concept for their use (below the supposed "market price") could be installed on a political level, since this would mean negotiating an innovative concept for right of use with the owners. {21} As mentioned above, another big challenge of the changing urban and rural conditions in the European context are migration flows caused by imbalanced economic situations and lack of perspectives (e.g. after the fall of the Iron Curtain in 1989), war (Afghanistan, Iraq, Chechnya, and more), and the current refugee influx from North Africa triggered by the Arab Spring. These situations not only require new political frameworks on a European scale, they also call for developing new ways for different cultures and religions to cohabitate on a small scale in cities, towns, and neighborhoods. Since the friction that occurs mostly arises from a lack of knowledge about the mutually "foreign" cultures, artists are called upon or else initiate projects on their own intended to improve communication, either as a direct or underlying goal of the project. *transparadiso* included an interreligious prayer room in their submission to an architecture competition for a new residential complex in Salzburg-Lehen, based on the idea that a large number of future inhabitants would have a migration background. However, the prayer room could not be realized in the *Stadtwerk Lehen*. As we heard, politicians were too scared to be identified with taking, with such public visibility, a stand that acknowledges the religious values of residents with a migration background. This is just one example that shows why it is so important to demand responsibility from

(jako jsou silnice a dálnice) a vytvářet nové bohatství v těchto "komunitách bez identity". Daňové úlevy napodobují problémy známé z amerických měst o padesát let později. Změna podmínek ve městech a jejich vztah s okolními regiony vytvořili nový hybrid, "město mezi" nebo "přechodné město". Německý architekt Thomas Sieverts intenzivně prozkoumal tento koncept ve své klíčové publikaci *Zwischenstadt* {17}, která zkoumala, do jaké míry dnešní koncepce "evropského města" platí nebo neplatí. Prázdné přízemní prostory byly pokračujícím tématem pro řadu uměleckých projektů a možné využití kreativním průmyslem. {18} Místo toho, aby se politika zabývala otázkou v její kořeni (rozhodnutí založená pouze na ekonomických zájmech), umělci, architekti a kurátoři jsou pozváni (nebo iniciují projekty samy), aby dočasně oživil tyto prázdné prostory. Pokud majitelé souhlasí, dělají to v naději, že vytvoří nový zájem možných nájemníků ochotných platit "tržní cenu". Pokud projekty neprojeví okamžité (ekonomické) výsledky, majitelé obchodů se stáhnou z dalšího kroku. Navzdory ambiciózním projektům, např. ve Vídni na začátku roku 2000, jako je tomu učinit (19) nebo *Unternehmen Capricorn*, {20} to, co zůstává, je status quo. Dřívější vitální žilky vídeňských čtvrtí jsou dnes charakterizovány velkými prázdnými přízemními prostory. Zatím nebylo možné na politické úrovni instalovat žádnou dlouhodobou koncepci jejich použití (pod předpokládanou "tržní cenou"), protože by to znamenalo vyjednávání inovativního konceptu práva užívání s vlastníky. {21} Jak již bylo zmíněno výše, další velkou výzvou pro měnící se městské a venkovské podmínky v evropském kontextu jsou migrační toky způsobené nevyváženou ekonomickou situací a nedostatkem perspektiv (např. Po pádu železné opony v roce 1989), války (Afghánistán, Irák, Čechensko a další) a současný příliv uprchlíků ze severní Afriky vyvolaný arabským jarem. Tyto situace nejenže vyžadují nové politické rámce v evropském měřítku, ale také vyzývají k tomu, aby rozvíjely nové způsoby, jak různé kultury a náboženství společně žít v menších městech ve městech a městech. Vzhledem k tomu, že tření, které se vyskytuje, většinou vyplývá z nedostatku znalostí o vzájemně "zahraničních" kulturách, jsou umělci vyzváni, nebo jiným způsobem iniciují projekty samy o sobě, jejichž cílem je zlepšit komunikaci, a to buď jako přímý, nebo jako základní cíl projektu. *transparadiso* zahrnovalo mezilidskou modlitební místnost při podání architektonické soutěže o nový obytný komplex v Salzburgu-Lehen, založené na myšlence, že velké množství budoucích obyvatel by mělo migrační zázemí. Modlitební místnost však nemohla být realizována v *Stadtwerk Lehen*. Jak jsme slyšeli, politici byli příliš vystrašení, aby byli identifikováni tím, že s takovou veřejnou viditelností přijali postoj, který uznává náboženské hodnoty obyvatel s migračním zázemím. To je jen jeden příklad, který ukazuje, proč je tak důležité požadovat zodpovědnost politiků, aby je vyzývali k tomu, aby jednat za

politicians, to call for them to act beyond their own personal interests in being reelected, and to instead publicly show their

17 Thomas Sieverts, *Zwischenstadt: Zwischen art und Welt, Raum und Zeit, Stacit und Land (BauwePt Fundamente, Such 118)*, 2000.

18 See also the recent publication *Rdume kreařiver Nutzvngen. Potenziale fur Wien, Verlag fUr moderne Kunst, 2014-*

19 "Making it_a storefront discussion of new Viennese architecture" by Mark Gilbert and Wolfgang Niederwieser was one of the first projects in Vienna dealing with that topic in 2000 and "Making it 2_Sprache der StraBe" (2004) extended the use of empty stores for one year,

20 For Unternehmen Capricorn, 2001, artist Christoph Steinbrener turned empty stores in the up-and-coming 2nd district of Vienna into "temporary branches" of ten Viennese museums (like the Sigmund Freud Museum, the Jewish Museum, etc.), thereby also discussing the role and disposition of a museum.

21 Architect Roland Gruber took a different direction; with Leers tonds-reentrale, he conceived a workshop modal for generating ideas on new uses for empty ground floor areas with towns thus accepting the prevalent economic conditions.

commitment to solving societal issues. A recent sad example of the issues of shrinking and expansion being addressed on a larger political scale is the case of a deportation detention center for asylum seekers and irregular migrants to Europe in Vordernberg. Vordernberg is a small town in rural Styria, a province of Austria, and suffers from the effects of shrinking. In order to provide jobs and acquire federal funding, the town decided to build the detention center as a "guiding project for all of Europe, with a high humanitarian approach,"{22} and the winning architects, Sue Architects from Vienna, emphasized the building's architectural quality. Here the demagogy of problems resulting from our neoliberal system is epitomized. Both shrinking towns and architects need jobs. The town, Vordernberg, acts in favor of providing employment and, out of despair, they agree to build a detention center, thus accepting and perpetuating the inhumane conditions of a "walled Europe". The architects accept the conditions—and provide quality architec-ture. This means they all act out of good intentions, yet fail to address the underlying problematic of a "walled Europe" which defends its wealth against "intruders", who are considered a threat and therefore deported. Basic humanitarian rights are neglected. Which societal values do we still adhere to in Europe? No matter on which scale—on a city level but also on regional and European levels—an understanding for change of the urban and regional social fabric must be enhanced and

svými osobními zájmy tím, že byli znovu zvoleni, a aby místo toho veřejně ukázali své

17 Thomas Sieverts, *Zwischenstadt: Zwischen art und Welt, Raum und Zeit, Stacit und Land (BauwePt Fundamente, Such 118)*, 2000.

18 *Viz též nedávná publikace Rdume kreařiver Nutzvngen.*

Potenziale fur Wien, Verlag fUr Moderne Kunst, 2014-

19 "Making it_a výkladní debata o nové vídeňské architektuře" Mark Gilbert a Wolfgang Niederwieser byl jedním z prvních projektů ve Vídni, které se zabývaly touto tematikou v roce 2000, a "Making it 2_Sprache der StraBe" (2004) rozšířil používání prázdných obchodů pro jednu rok,

20 Umelec Christoph Steinbrener pro Unternehmen Capricorn v roce 2001 vyprázdnil prázdné obchody ve vznikajícím 2. okrsku Vídne na "dočasné větve" deseti vídeňských muzeí (např. Muzeum Sigmunda Freuda, Židovské muzeum apod.), A tím také diskuse o úloze a dispozice muzea.

21 Architekt Roland Gruber měl jiný směr; se společností Leers tonds-reentrale vytvořil pracovní dílnu pro vytváření myšlenek o nových způsobech využití prázdných přízemních prostor s tím, že města přijaly převládající ekonomické podmínky.

závazek řešit společenské problémy. Nedávný smutný příklad problematiky zmenšování a rozšíření, který je řešen ve větším politickém měřítku, je případ detenčního zadržovacího střediska pro žadatele o azyl a nelegální migranty do Evropy ve Vordernbergu. Vordernberg je malé městečko ve venkovském Štýrsku, provincii Rakousko, a trpí účinky smršťování. Za účelem zajištění pracovních míst a získání federálního financování se město rozhodlo vybudovat záchytné centrum jako "vedoucí projekt pro celou Evropu s vysokým humanitárním přístupem", {22} a vítězné architekty, architekti Sue z Vídne, zdůraznili architektonické kvality budovy. Zde je popsána demagogie problémů vyplývajících z našeho neoliberálního systému. Obě zmenšující se města a architekti potřebují práci. Město Vordernberg jedná ve prospěch zajištění zaměstnání a ze zoufalství souhlasí s vybudováním zadržovacího střediska, čímž akceptuje a zachovává nelidské podmínky "zděné Evropy". Architekti přijímají podmínky - a poskytují kvalitní architekturu. To znamená, že všichni se chovají z dobrých úmyslů, ale nedokáží řešit základní problémy "zděné Evropy", která brání své bohatství vůči "vetřelcům", kteří jsou považováni za hrozbu a proto deportováni. Základní humanitární práva jsou zanedbávána. Které společenské hodnoty stále držíme v Evropě? Nezáleží na tom, na jakém stupni - na úrovni města, ale také na regionální a evropské úrovni - je třeba posílit pochopení změny městské a regionální sociální struktury a považován za cenný vstup pro nové společné společné bydlení.

considered a valuable input for a new, communal living together. Rather than being pushed aside as "problems", or being "outsourced", the needs of refugees and migrants (no matter what political or economical reason has caused them to risk their lives) need to be acknowledged as an agenda integral to a socially minded society and thus to urban development.

1.2 URBANITY AND URBAN PUBLIC LIFE The question of how to create urbanity is considered to be the key to successful urban development, and to maintaining a vibrant city with a historical context. Urbanity is almost a magical word, seeming to provide all that is needed to achieve a pleasant and successful urban life. But what is meant by this promising term? What is considered "urban" today transgresses the notion of urban as being the opposite of rural. Pseudo-urban (i.e. often privately owned) "public" spaces mostly convey a single notion of "urban life", namely spaces of consumption. These spaces are often newly implanted on the fringes of towns and cities in new urban developments, in shopping malls and transitional spaces like train stations—while actual urban centers lose the mix of qualities that was once considered "urban"—spaces of communal exchange, of festive public activities and rituals, spaces of anonymous encounter and conflictual interests. However, if we define urbanity as a sense of belonging, as providing a certain anonymity and choice of company, as being in public space amongst others yet at the same time having the freedom to stay alone, as having choices in terms of interaction and communication, this requires conditions for interaction, and spaces for pursuing disparate and conflicting interests. Spaces providing these options, where frictions and ruptures are allowed for and changes can be felt over time, need time to develop. Therefore the question is: How can we augment these conditions in new urban developments, in a fast-forward mode, so to speak? How can we condense time, yet at the same time provide time for the unplanned? How can we develop.

See, e.g. http://steiormark_orf.et/ narratives that enhance unplanned interaction and contradiction, which are news/stories/262537'9/ the source of complex communal and societal cohabitation and exchange?

Vienna's radically innovative period of public housing in the 1920s, known as the "Red Vienna era", still contributes largely to Vienna's international reputation in the architectural discourse, since it introduced ambitious new formats of communal cohabitation. Communal infrastructure such as laundry rooms, community centers, courtyards, kindergartens, and schools provided a feeling of belonging and sharing. Apart from this public housing infrastructure, the other crucial aspect of social housing in Vienna was that it was distributed throughout all districts (even the bourgeois old town) thus creating a social mix. Today, the question of

Spíše než aby byly vyloučeny jako "problémy" nebo byly "outsourcovány", potřeby uprchlíků a přistěhovalců (bez ohledu na to, jaký politický nebo ekonomický důvod jim způsobil, že riskují svůj život) je třeba považovat za program integrální k sociálně smýšlejícímu společenství a tím i rozvoj měst.

1.2 URBANITA A MĚSTSKÝ VEŘEJNÝ ŽIVOT Otázka, jak vytvořit urbanitu, je považována za klíč k úspěšnému městskému rozvoji ak zachování živého města s historickým kontextem. Urbanita je téměř magické slovo, zdá se, že poskytuje vše, co je potřebné k dosažení příjemného a úspěšného městského života. Ale co znamená tento slibný termín? Co je dnes považováno za "městské", přestupuje pojem městské jako protiklad venkovských. Pseudo-městské (tj. Často soukromé) "veřejné" prostory většinou vyjadřují jediný pojem "městského života", totiž spotřebitelských prostorů. Tyto prostory jsou často nově implantovány na okraji měst a měst v nových městských vývoje, v nákupních centrech a v přechodových prostorech, jako jsou železniční stanice - zatímco skutečná městská centra ztrácejí kombinaci kvalit, které byly kdysi považovány za "městské" prostory komunální výměny, slavnostní veřejné aktivity a rituály, prostory anonymního setkání a konfliktní zájmy. Nicméně, pokud definujeme urbanitu jako pocit sounáležitosti, protože poskytujeme určitou anonymitu a volbu společnosti, jako bychom byli ve veřejném prostoru mimo jiné a přitom měli zároveň svobodu zůstat sami sobě, jako volby z hlediska interakce a komunikace, to vyžaduje podmínky pro vzájemné působení a prostor pro sledování nesourodých a protichůdných zájmů. Prostory poskytující tyto možnosti, kde jsou povoleny tření a trhání a změny se mohou projevit v čase, potřebují čas na rozvoj. Otázka proto zní: Jak můžeme tyto podmínky rozšiřovat v nových rozměrech měst, tak rychleji? Jak můžeme kondenzovat čas a současně poskytnout čas na neplánované? Jak můžeme vyvíjet.

Viz např. http://steiormark_orf.et/ vyprávění, která zlepšují neplánované interakce a rozpor, což jsou zprávy / příběhy / 262537'9 / zdroj komplexního společného a společenského soužití a výměny?

Vídeňské radikálně inovativní období bydlení ve 20. letech, známé jako "éra červené vídeňské", stále přispívá k mezinárodní pověsti Vídně v architektonickém diskurzu, neboť zavádí ambiciózní nové formy společného soužití. Komunální infrastruktura, jako jsou prádelny, komunitní centra, dvory, mateřské školy a školy, poskytla pocit sounáležitosti a sdílení. Kromě této infrastruktury pro bydlení ve Vídni je dalším důležitým aspektem společenského bydlení ve Vídni, že byl distribuován ve všech okresech (dokonce i v buržoazním starém městě), čímž vznikl společenský mix. Dnes je otázka příslušnost je důležitější než kdy jindy. Patří

belonging is more relevant than ever. Is belonging primarily associated with ownership, property ownership in particular, and how is this related to having power? Or does possession mean belonging to a social structure, an idea? Doreen Massey reversed the question, "What does it mean to belong to a place?" instead asking, "Does this place belong to us?" She argues that such a question should bring new migrants and (already ethnically mixed) working class people together, because none of them owns the place." In the context of Vienna, Doreen Massey's question "Does this place belong to us?" needs to be expanded from the working class to include the middle class. Vienna traditionally has a socialist (and later social-democratic) city government, but since the so-called "financial crisis" of 2009, the question of possession has shifted away from belonging to a community and taking pride in being part of a social welfare system—no matter if one personally needs benefits beyond the public health care system, the public pension system, and occasional unemployment support or not—to a differentiation and distinction between the haves and have-nots. Real estate prices increased by 40 % between 2007 and 2014, meaning that people considering purchasing an apartment to pad against the insufficiencies of the pension system are once again left out. {30} This is where the disappearance of the middle class first becomes visible. Now the question—and this does not just apply to Vienna—is: How can we make this place belong to us?

2_TOWARDS A NEW ROLE FOR THE URBAN PRACTITIONER

2.1 DIFFERENT BACKGROUNDS—SIMILAR INTERESTS—CHANGING CONDITIONS

In November 2012, right after I had held the "Planning Unplanned" conference in Vienna, I was invited to participate in "This Troublesome, Uncomfortable and Questionable Relevance of Art in Public Space_ In Search of a Possible Paradigm" in Gdansk. The poetic title of the conference, curated by Adam Budak and Julia Draganovic, was indicative of the ambivalent role public art plays in urban development. The conference took place in an area undergoing urban renewal, not far from the Gdansk wharf where Lech Walesa had founded Solidarnosc in 1980. At one point, some young people approached us (the lecturers) during a break in the conference to ask for our support in preventing more wharf area buildings from being torn down, something which was slated to happen within the next few days. Why was it so clear that we would stay inside, continuing our discussions, while all around us, outside, things were happening that actually concerned the issues we were discuss-ing? What makes conditions today seem so hopeless for actual change? Is it not too easy to succumb to the verdict that one is being naïve or just a dreamer? Is this submission not the best weapon in the prevention of change? Joanna Warsza, who also participated in the "Troublesome" conference, was the

především do vlastnictví, vlastnictví vlastnictví a jak to souvisí s tím, že máš moc? Nebo majetek znamená, že patří do společenské struktury, nápad? Doreen Massey obrátil otázku: "Co to znamená být na místě?" místo toho se ptá: "Toto místo patří nám?" Ona argumentuje, že taková otázka by měla přinést nové migranty a (již etnicky smíšené) lidi dělnické třídy, protože žádný z nich vlastní místo. "V souvislosti s Vídní Doreen Masseyová otázka" Má tohle místo náleží nám? " být rozšířen z dělnické třídy tak, aby zahrnoval střední třídu. Vídeň tradičně má socialistickou (a později sociálnědemokratickou) městskou vládu, ale od tzv. "finanční krize" roku 2009 se otázka vlastnictví posunula od patřičnosti komunitě a být hrdí na to, že je součástí systému sociálního zabezpečení - bez ohledu na to, zda člověk osobně potřebuje výhody mimo systém veřejného zdravotnictví, veřejný důchodový systém a příležitostnou podporu v nezaměstnanosti, či nikoliv - rozlišování a rozlišování mezi Ceny nemovitostí se mezi roky 2007 a 2014 zvýšily o 40%, což znamená, že lidé, kteří zvažují koupi bytu, aby se vyrovnali s nedostatečností důchodového systému, opět zůstávají {30} Zde je nejprve vidět zmizení střední třídy. Otázka - a to se netýká pouze Vídně - je: Jak můžeme toto místo připadnout nám?

2_PRO NOVOU ROLE PRO URBANOVÉ PRAKTIKY

2.1 RŮZNÉ ZÁKLADY - PODOBNÉ ZÁJMY - ZMĚNA PODMÍNEK

V listopadu 2012, těsně po konání konference "Planning Unplanned" ve Vídni, jsem byl v Gdaňsku vyzván, abych se zúčastnil "Tato nepohodlná, nepohodlná a pochybná relevance umění ve veřejném prostoru" při hledání možného paradigmatu. Poetický název konference, pořádaný Adamem Budakem a Julií Draganovicovou, ukazoval na ambivalentní úlohu veřejných uměleckých děl v rozvoji měst. Konference se uskutečnila v oblasti podléhající městské obnově, nedaleko od nábřeží v Gdaňsku, kde Lech Walesa v roce 1980 založil společnost Solidarnosc. Někteří mladí lidé se k nám (přednášejícími) obrátili během přestávky na konferenci a požádali o naši podporu při zabránění tomu, aby se více budov v oblasti nábřeží zničilo, což bylo v příštích dnech plánováno. Proč bylo tak jasné, že zůstaneme uvnitř a pokračujeme v našich rozhovorech, zatímco všude kolem nás, venku, se dějí věci, které se ve skutečnosti týkaly otázek, o nichž jsme diskutovali? Co dělá podmínky dnes tak beznadějně pro skutečnou změnu? Není snadné podřídit se verdiktu, že jeden je naivní nebo jen snilek? Je toto podání nejlepším zbraňem v prevenci změn? Joanna Warsza, která se také účastnila konference "Troublesome", byla osoba, která v té době uvedla Antanasa

person who introduced Antanas Mockus to the international art scene at the Berlin Biennial, 2012, Mayor of Bogotá at the time, he became famous for introducing anachronistic methods {31} to approach the huge problems of a society governed by the drug mafia, which had been considered unresolvable. In his sparkling intellectual personality he managed to combine multiple roles and actually used the method of what we at Transparacliso call "shifting roles", which we consider a main strategy for direct urbanism. A philosopher, he developed performative artistic strategies and applied them to resolving societal and urban problems. Antanas Mockus is an excellent example of the differentiation between art projects and artistic strategies—and also of how these practices do not necessarily need to emerge from art or urban planning. However, what is indeed needed is the will to achieve a goal, to change a situation. Conditions must not be generalized or compared on a superficial level. Recently more and more programs and art projects have begun discussing utopia again, something which is often desired and yet so far away. In order to counteract this distrust and epidemic helplessness, it can be helpful to look at singular personalities who have shown that pursuing an agenda other than personal interests and being genuine dedicated to the public interest can actually induce change. Antanas Mockus is not the only South American politician to set an example of direct and concrete change. When Jose Mujica was elected president of Uruguay in 2010 (after being locked in prison during the junta), he decided to continue living in his small, modest home and to donate 90% of his salary to charities benefiting poor people and small entrepreneurs. He has introduced programs such as the free distribution of computers to school kids to help combat illiteracy. But what does this have to do with art or the new role of the urban practitioner that I am proposing? It is essential to discuss how these roles become relevant and effective for societal issues. This cannot happen without involving politics, since art—like all other fields—is part of the system, and one could say that urban planning is the current system. If we consider the urban practitioner an advocate for change, this would mean revitalizing socialist ideas in a contemporary and democratic way, and turning the back to "collaborations" that merely comply with economic needs—as agreements like public-private partnerships (PPPs) usually do. Since the 1990s, PPPs have been marketed by city governments as a promising solution, since many cities actually do face bankruptcy (or at least scare residents, the public, with the possibility of it). Selling public property and state-owned companies has additionally contributed to a situation where private, profit-driven interests overrule public interests (e.g. providing services that are not profitable yet essential, such as public transport in rural areas). The transdisciplinary excursus of political contexts helps us look closer at the starting points and reasons why on the one hand some experimental architects and urbanists are looking for new formats and

Mockus na mezinárodní uměleckou scénu na berlínském bienále v roce 2012, starosta Bogotá, se začal prosazovat při zavádění anachronistických metod {31} k řešení obrovských problémů společnosti řízené drogovou mafii, která měla považována za nevyřešitelnou. Ve své šumivé intelektuální osobnosti se podařilo kombinovat několik rolí a skutečně použil metodu toho, co my v Transparaclisu nazýváme "posunutí rolí", což považujeme za hlavní strategii pro přímý urbanismus. Filozof, vyvinul výkonnostní umělecké strategie a aplikoval je na řešení společenských a městských problémů. Antanas Mockus je vynikajícím příkladem rozlišování mezi uměleckými projekty a uměleckými strategiemi - a také, že tyto praktiky nemusí nutně vycházet z umění nebo urbanismu. Nicméně, to, co je skutečně zapotřebí, je vůle k dosažení cíle, ke změně situace. Podmínky nesmí být zobečňovány nebo soutěžící na povrchní úrovni. V poslední době se stále více programů a uměleckých projektů znovu začalo zabývat utopií, což je často žádoucí a přesto tak daleko. Abychom čelili této nedůvěře a epidemické bezmocnosti, může být užitečné podívat se na jedinečné osobnosti, které prokázaly, že sledování jiné agendy než osobních zájmů a skutečné odhodlání veřejného zájmu může ve skutečnosti vyvolat změny. Antanas Mockus není jediný jihoamerický politik, který by dal příklad přímých a konkrétních změn. Když byl Jose Mujica v roce 2010 zvolen prezidentem Uruguaye (poté, co byl během junty zatčen ve vězení), rozhodl se pokračovat ve svém malém, skromném domově a darovat 90% svého platu charitativním organizacím, které mají prospěch chudým a malým podnikatelům. Zavedl programy, jako je bezplatná distribuce počítačů školám, které pomáhají bojovat s negramotností. Ale co to má co do činění s uměním nebo novou rolí praktického lékaře, kterou navrhuji? Je nezbytné diskutovat o tom, jak se tyto role stanou relevantními a účinnými pro společenské otázky. To se nemůže stát bez zapojení politiky, jelikož umění - jako všechny ostatní oblasti - je součástí systému a lze říci, že urbanismus je současný systém. Pokud považujeme městského praktického lékaře za zastávce změn, znamenalo by to revitalizovat socialistické myšlenky současným a demokratickým způsobem a obrátit se zpět na "spolupráci", která pouze odpovídá ekonomickým potřebám - jako jsou dohody jako veřejné a soukromé partnerství (PPP) Od devadesátých let 20. století se PPP prodávaly městskými vládami jako slibné řešení, neboť mnohá města skutečně čelí bankrotu (nebo alespoň vyděsit obyvatele, veřejnost s možností). Prodej soukromého a státního podniku dále přispěl k situaci, kdy soukromé zájmy, které jsou založeny na zisku, narušují veřejné zájmy (např. Poskytování služeb, které nejsou ziskové, avšak nezbytné, jako je veřejná doprava ve venkovských oblastech). Transdisciplinární exkurze politických kontextů nám pomáhá bližší pohled na výchozí body a důvody, proč na jedné straně někteří experimentální architekti a urbanisté hledají nové formáty a metodami rozvoje městských zásahů a na druhé straně umělci se zapojili

methods by developing urban interventions, and on the other hand artists have become involved in urban issues and urban development. Simultaneously, the excursus also aims to explain the different parameters of production. These conditions frame the challenges of the proposed new transdisciplinary and fluid role of the "urban practitioner". The education and curriculum of architects and urban planners requires having broad insight and highlighting the complexity of today's urban issues and the diverse interests involved. However, even today, in the 2010s, it is still mostly rooted in a quite traditional understanding of role models. These range from the 'master architect' and the 'artist genius', to the developer-oriented,

31 When he wanted to revitalize a rundown, crime-ridden quarter of Bogota, residents were afraid of being driven out after the revitalization and were, therefore, apprehensive. Antanas Mockus hired a theater company, Maim tea tro, to work with the people to address and act out their fears. Through this process, residents had the experience of being taken seriously and were able to build confidence that this quarter would still belong to them—yet have greatly improved living conditions. Another famous example of his unorthodox and highly successful methods of using acting to address serious urban problems was his hiring of pantomimes as traffic regulators. When he was elected Mayor of Bogota, he was advised to wear a bullet-proof vest, but refused. His security advisors insisted and he finally gave in, but marked his heart on the bulletproof vest.

32 <http://www.anarchitektur.com>

33 <http://www.pro-qm.de/>

34 Paul Rajakovics has been a member of the editorial board since 2000 and Barbara Holub since 2002; they introduced and curate the artist insert.

35 Derive_radio for urban research:

<http://o94.atiradio/sendereihe/derive/>; broadcasts can be downloaded here: <http://cba.fro.at/series/derive-radio-fuer-stadtforschung>

36 www.urbanize.at

37 <http://das-gaengeviertel.info/>

large-scale architectural production machine, the architect as a successful entrepreneur and businessman. This role has been refueled by unbelievably large-scale construction projects in China, Dubai, and elsewhere. In these projects, investors have neither the time nor the interest to consider failure or possibilities for new concepts for a contemporary city—notwithstanding their copying of U.S. cities (skyscrapers) combined with European historic city centers. The impact of the current conditions and challenges of urban development on social and societal levels has just barely been reflected or addressed by education so far—meaning that

do problematiky měst a rozvoje měst. Současně se excursus snaží vysvětlit různé parametry výroby. Tyto podmínky vytvářejí výzvy navrhované nové transklinické a fluidní role "praktického lékaře". Vzdělání a učební osnov architektů a městských projektantů vyžaduje mít široký přehled a zdůraznit složitost dnešních městských problémů a různorodých zájmů. Nicméně, i dnes, v roce 2010, je stále ještě převážně zakořeněno v docela tradičním pochopení role modelů. Ty se pohybují od "master architect" a "artist genius" až po vývojáře orientované,

31 Když chtěl revitalizovat zchátralou, zločineckou čtvrť v Bogotě, obyvatelé se obávali, že budou po revitalizaci vyhnáni, a byli by to "obavy. Antanas Mockus si pronajal divadelní společnost Maim tea tro, aby spolupracoval s lidmi, aby se vypořádali se svými obavami. Prostřednictvím tohoto procesu měli obyvatelé zkušenosti s tím, že byli brát vážně a byli schopni stavět důvěru, že tato čtvrtina by jim stále patřila - výrazně zlepšily životní podmínky. Dalším slavným příkladem jeho neúspěšných a velmi úspěšných způsobů využití herectví k řešení vážných městských problémů je válečné pronásledování pantomimů jako regulátorů dopravy. Když byl zvolen starostou Bogoty, byl mu doporučen nosit vestu odolnou proti střelám, ale odmítl. Jeho bezpečnostní poradci trvali na tom, že se konečně pustil, ale jeho srdce na neprůstřelné vestě poznamenal.

32 <http://www.anarchitektur.com>

33 <http://www.pro-qm.de/>

34 Paul Rajakovics je členem redakční rady od roku 2000 a Barbara Holubová od roku 2002; představili a vyčistili uměleckou vložku.

35 Derive_radio pro městský výzkum: <http://o94.atiradio/sendereihe/derive/>;

vysílání lze stáhnout zde: <http://cba.fro.at/series/derive-radio-fuer-stadtforschung>

36 www.urbanize.at

37 <http://das-gaengeviertel.info/>

rozsáhlý architektonický výrobní stroj, architekt jako úspěšný podnikatel a podnikatel. Tuto roli doplnila neuvěřitelně rozsáhlé stavební projekty v Číně, Dubaji a jinde. V těchto projektech investoři nemají ani čas, ani zájem zvažovat selhání nebo možnosti nových konceptů pro současné město - a to i přes jejich kopírování měst (mrakodrapů) ve Spojených státech spojených s evropskými historickými městskými centry. Dopad stávajících podmínek a výzev městského rozvoje na sociální a společenskou úroveň se dosud sotva odrazil nebo řešil vzděláním tak daleko, což znamená, že je třeba diskutovat o nových architektonických rolích. Přesto

new architectural roles need to be discussed. Yet architects and urbanists are still trained to respond to commissions, to client briefs, or competitions. They are not encouraged to take action and hardly dare to contradict. Even if they do try to counteract or shift the brief, they still have to operate within certain limits or run the risk of being eliminated immediately. This responsive attitude is one of the fundamental differences to how artists, who generate their work topics themselves, act. As such, artists could be considered "pro-active" by definition, but this would be just as misleading as putting all architects and urbanists in the same category. Due to the complex requirements of the architecture curriculum, it is hardly surprising that the general architect's knowledge on contemporary art often stops at the notion of "public art", meaning art being added as an extra to a building ("Kunst-am-Bau"), or at a conventional understanding of art in public space (i.e. sculptures, or large-scale wall paintings in train and subway stations, etc.), without having any knowledge about the contemporary art discourse (this is often the case at universities of technology). New study programs responding to the needs of new roles have only slowly been emerging. The program "Social Design_Arts as Urban Innovation" was founded at the University of Applied Arts Vienna in 2012. In spite of the potentially misleading name, which could lead to design being misunderstood as a patronizing decision and misused for certain (economic) interests, programs like this are a chance to continue discussing the issues of Planning Unplanned and preparing the ground for the development of new transdisci-Winery collaborations and practices. Transgressing the limits of progressing specialization and the often narrow perspective of a single expert in one discipline is one of the big challenges to deconstructing the hierarchies of decision-making mainly based on economic interests.

2.2 CRITICAL URBANISTIC AND SPATIAL PRACTICES

At the same time that Occupying Architecture Between the Architect and the User (edited by Jonathan Hill), a book that freshly discussed the first sprouts of experimental urban practices in the UK (muf) and critical theory (Jane Rendell) and was seminal for us, was published in 1998, other new practices began to emerge in Germany, the Netherlands, and Austria. In Berlin, Germany, the magazine An Architektur (2002){32} and the pro qm library {33} were established. Public art programs like SKOR in the Nether-lands engaged in practices driven by brand-new agendas like "new genre public art". SKOR provided a resource for art engaging in urban issues and added to the world of theory by publishing a magazine entitled open. In Vienna, Austria, derive_magazine for urban research was first published in 1999 {34}. Derived from a student fanzine, derive has now become one of the most relevant German-language publications in the field. It continuously expands its activities through a radio

architekti a urbanisté jsou stále vyškoleni, aby reagovali na komise, na klientské spisy nebo na soutěže. Nejsou povzbuzováni k tomu, aby podnikli kroky a stěží se odvážili rozporit. Dokonce i v případě, že se pokusí zabránit nebo přemístit stručný, musí stále fungovat v určitých mezích nebo riskovat, že budou okamžitě vyloučeni. Tento citlivý postoj je jednou z fundamentálních rozdílů v tom, jak umělci, kteří vytvářejí své pracovní díla sami, jedná. Jako taková by umělci mohli být definováni jako "proaktivní", ale to by bylo stejně zavádějící jako uvádění všech architektů a urbanistů do stejné kategorie. Vzhledem ke složitým požadavkům kurikula architektury je stěží překvapením, že všeobecné znalosti architekta o současném umění často zastavují pojem "veřejné umění", což znamená, že umění je přidáváno do budovy ("Kunst-am-Bau ") nebo v konvenčním pojetí umění ve veřejném prostoru (např. sochařství nebo rozsáhlé nástěnné malby ve vlakových a metro stanicích apod.), aniž by bylo známo, jaký je současný umělecký diskurz (to se často děje na univerzitách technologie). Nové studijní programy reagující na potřeby nových rolí se objevily jen pomalu. Program "Social Design_Arts as Urban Innovation" byl založen na Vysoké škole uměleckoprůmyslové Vídně v roce 2012. Navzdory potenciálně zavádějícímu názvu, který by mohl vést k nepochopení návrhu jako k patronizačnímu rozhodnutí a zneužití pro určité (ekonomické) zájmy, programy tak je to šance pokračovat v diskusi o otázkách plánování neplánovaných a připravit půdu pro rozvoj nových transdisci-vinařství spolupráce a praxe. Překročení hranic pokročilé specializace a často úzké perspektivy jediného odborníka v jedné disciplíně je jednou z velkých výzev, jak dekonstruovat hierarchie rozhodování založená především na ekonomických zájmech.

2.2 KRITICKÉ URBANISTICKÉ A ZEMĚDĚLSKÉ POSTUPY

Současně s knihou, která čerstvě diskutovala první klíčové experimentálních městských postupů ve Spojeném království (kritická teorie) a kritická teorie (Jane Rendellová), byla pro nás současně klíčová architektura okupace mezi architektem a uživatelem (editováno Jonathanem Hillem) , byl vydán v roce 1998, začaly se objevovat další nové postupy v Německu, Nizozemsku a Rakousku. V německém Berlíně byly zřízeny časopisy An Architektur (2002) {32} a knihovna pro qm {33}. Veřejné umělecké programy jako SKOR v Nizozemsku se zabývají praxemi řízenými zbrusu novými programy jako "nové žánrové veřejné umění". SKOR poskytl zdroj pro umění zabývající se problematikou měst a přidal do světa teorie zveřejněním časopisu nazvaného open. Ve Vídni, Rakousko, derive_magazine pro městský výzkum byl poprvé publikován v roce 1999 {34}. Odvozený od studentského fanzinu, odvoz se stal jednou z nejvýznamnějších německých jazykových publikací v oboru. Neustále rozšiřuje své aktivity prostřednictvím rozhlasu program {35} a každoroční urbanizační festival {36}.

program{35} and the annual urbanize festival{36}. Apart from public art organizations who commission projects, artist-activists like "Kamm in die GAnge" in the Gangevierte1{37} in Hamburg or Bert Theis with the Isola Art Center in Milano initiate projects themselves to resist neoliberal urban development and to experiment with new forms of cohabitation and communal activities. In the U.S., the official involvement of artists in urban issues is channeled into "creative placemaking". An influential new funding program, ArtPlace, was established in 2004 by the National Endowment for the Arts to revitalize communities through art projects. {38} The list of what "successful creative placemaking" means, clearly shows the aims of the program: art as an improver of social conditions, preparing ground for new investments. When I was invited in December 2013 to develop a project for the Bromo Arts District in Baltimore, Maryland, as part of the Transit program funded by ArtPlace, I was critical of these aims—but at the same time looking for opportunities to engage by reflecting these very aims back on the decision-makers and politicians. The result was the "First World Congress of the Missing Things", which took place in June 2014.{39} A week before the public art project, another conference, the "Transatlantic Symposium. The Role of Artists & the Arts in Urban Resilience", was held in Baltimore, MD (40) to enable an exchange of and dialog on the differing agendas of Europeans and Americans. Whereas ArtPlace is advertised as a major achievement of the Obama government in the U.S., creative placemaking was considered quite problem-atic from some of the European participants, since programs like ArtPlace cover up the fundamental reasons behind how the system produces inequali-ties in the U.S., thus exempting other parts of the political system from responsibility. Artists are utilized for resolving social problems that are rooted in a system governed by neoliberal economic interests, and as a consequence art projects are expected to contribute to raising property values. This would not be condemnable per se, if people already living on-site were involved and supported in the further process, e.g. by offering programs for them instead of misusing art to spur on gentrification. The ArtPlace website states: "Including this year's [2014] grants, ArtPlace has invested a total of \$56.8 million in 189 projects in 122 communi-ties across 42 states and the District of Columbia since 2012." At first glance, these figures may look striking, but when considering the area, number of inhabitants, and gross per capita income of the U.S. compared to small countries like Austria, one quickly sees that this funding is actually quite modest. In addition, one of the underlying principles of the funding is the expectation to legitimize the investment by attaining visible results of improvement.{41} This goal is highlighted in studies evaluating the impact of art in measurable, quantifiable figures, for example in Mark Stern and Susan Seifert's report "Measuring the Outcomes of Creative Placernaking". In his presentation at the transatlantic symposium, Mark Stern

Kromě uměleckých organizací, které realizují projekty, umělci-aktivisté jako "Kamm in die GAnge" v Gangevierte1 v Hamburgu nebo Bert Theis s Isola Art Centre v Miláně iniciují projekty, aby se postavili proti neoliberálnímu rozvoji měst a experimentovali s novými formy spoluzítí a společné činnosti. V USA se oficiální zapojení umělců do městských otázek zaměřuje na "tvůrčí tvorbu". Vliv na nový program financování, ArtPlace, byl založen v roce 2004 Národní nadací pro umění, který revitalizuje komunity prostřednictvím uměleckých projektů. {38} Seznam toho, co znamená "úspěšná tvůrčí tvorba", jasně ukazuje cíle programu: umění jako prostředník sociálních podmínek, který připravuje půdu pro nové investice. Když jsem byl v prosinci 2013 pozván na projekt Bromo Arts District v Baltimore v Marylandu jako součást programu Transit financovaného společností ArtPlace, kritizoval jsem tyto cíle - ale současně jsem hledal příležitosti k tomu, tyto cíle se opírají o politiku a politiku. Výsledkem byl "první světový kongres o chybějících věcech", který se uskutečnil v červnu 2014. {39} Týden před veřejným uměleckým projektem, další konferencí, "Transatlantické symposium, role umělců a umění v městské odolnosti", která se konala v Madridu v Baltimore (40), aby umožnila výměnu a dialog o různých agendách Evropanů a Američanů. Zatímco ArtPlace je propagován jako významný úspěch Obamy vlády v USA, kreativní tvorba míst byla považována za poměrně problematickou z některých evropských účastníků, neboť programy jako ArtPlace zakrývají základní důvody toho, jak systém způsobuje nerovnosti v USA, čímž osvobozuje od ostatních částí politického systému odpovědnost. Umělci jsou využíváni k řešení sociálních problémů, které jsou zakořeněny v systému, který je řízen neoliberálními ekonomickými zájmy, a v důsledku toho se očekává, že umělecké projekty přispějí ke zvýšení hodnot nemovitostí. To by samo o sobě nebylo možné odsoudit, pokud by lidé, kteří již žijí na místě, byli zapojeni a podporováni v dalším procesu, např. tím, že nabídne programy pro ně namísto zneužívání umění k podnícení gentrification. Webová stránka ArtPlace uvádí: "Včetně letošních grantů [2014] ArtPlace investoval celkem ve výši 56,8 milionu dolarů do 189 projektů ve 122 komunitách ve 42 státech a v okrese Columbia od roku 2012." Na první pohled mohou tyto údaje vypadat nápadně, ale když uvažujeme o ploše, počtu obyvatel a hrubých příjmech na obyvatele ve Spojených státech ve srovnání s malými zeměmi jako Rakousko, tak rychle vidíme, že toto financování je skutečně poměrně skromné. Navíc jednou z hlavních principů financování je očekávání legitimní investice tím, že se dosáhne viditelných výsledků zlepšení. {41} Tento cíl je zdůrazněn ve studiích hodnotících dopad umění na měřitelné, kvantifikovatelné údaje, například Mark Stern a zpráva Susan Seifertové "Měření výsledků tvůrčího zušlechťování". Ve své prezentaci na transatlantickém sympoziu Mark Stern zdůraznil:

emphasized, "The most durable approach to measurement over the past generation has been the economic impact study. These studies try to estimate the total additional value created by a particular arts investment or the aggregate of all cultural assets in a city or region. Americans for the Arts, the national advocacy organization, has been the most consistent creator of these studies,"^{42} This means that everybody involved (including the artist) is under pressure to legitimize the investment by delivering concrete figures displaying financial and/or social benefit. Consequently, this was one of the main topics in debates with engaged artist colleagues from Europe and art curators and administrators from city governments in the U.S. In the end, Stern's study admitted that it had not as of yet been possible to develop clear criteria for measuring direct "improvements" effected by art. However, what the study

38 For a list of what "successful creative placemaking" is, see: <http://www.artplacemaking.org/articles/principles-of-creative-placemaking/>

39 For more information on the "First World Congress of the Missing Things", see the text in this publication, pp. 156 ff., and www.missingthings.org

40 On May 30-31, 2014, a two-day convention of artists, curators, and public administrators from the U.S. and nine European countries took place, organized by Wilfried Eckstein (director of the Goethe Institut, Washington D.C., and former head of the Transit program). <https://www.goetha.de/cle/uuniprs/rned/rnai4/1276D640.html>

41 The expectations of the function of art in this context are expressed directly in the "White Paper on Creative Placemaking" by Ann Markusen and Anne Gadwa, 2010: <http://arts.gov/file/1919>

42 For publications by Mark Stern, see: <http://impactisp2.upenn.edu/siap/>; for more information on Americans for the Arts, The Arts and Economic Prosperity 111 (2007), see: <http://www.americansforthearts.org/EconomicImpact>

43 "The temporary in the city." In *Temporary Urban Spaces: Concepts for the Use of City Spaces*, F. Haydn and R. Tern & (eds.), 55-62. Basel: Birkhuser. 2006.

44 www.opositionalarchitecture.com

considers a deficiency, I consider a hope. Art needs to escape measurable "improvement" criteria and emphasize poetic, unrecognized moments—moments lacking in our functionality-driven society, in which success is measured by economic achievement only. What aspects of art would remain, if its impact were to be quantified and functionalized to achieve direct goals?

2.3 DOES ART HAVE A FUNCTION? The title of this publication, *Planning Unplanned*, refers to the process of

"Nejdůkladnějším přístupem k měření z minulé generace byla studie ekonomického dopadu, která se snaží odhadnout celkovou dodatečnou hodnotu vytvořenou konkrétní uměleckou investicí nebo souhrnem všech kulturních statků ve městě nebo regionu. Je nejdůležitějším tvůrcem těchto studií umělecká, národní organizace zastánců,"^{42} To znamená, že všichni účastníci (včetně umělce) jsou pod tlakem legitimizovat investice tím, že poskytují konkrétní čísla zobrazující finanční a / nebo sociální výhody. Toto bylo tedy jedno z hlavních témat debat s angažovanými uměleckými kolegy z Evropy a uměleckými kurátory a správci z městských vlád v USA. Nakonec Sternova studie připustila, že ještě nebylo možné vytvořit jasná kritéria pro měření přímé "vylepšení" způsobené uměním. Nicméně, co studie

38 Pro seznam toho, co je "úspěšné kreativní tvorba", viz: <http://www.artplacemaking.org/articles/principles-of-creative-placemaking/>

39 Další informace o "prvním světovém kongresu o chybějících věcech" naleznete v textu v této publikaci, str. 156 a další. www.missingthings.org

40 Dne 30. a 31. května 2014 se uskutečnila dvoudenní konference umělců, kurátorů a veřejných správců z USA a devíti evropských zemí, kterou organizoval Wilfried Eckstein (ředitel Goethe Institutu ve Washingtonu DC a bývalý šéf program Transit). <https://www.goetha.de/cle/uuniprs/rned/rnai4/1276D640.html>

41 Očekávání funkce umění v tomto kontextu je vyjádřena přímo v "Bílé knize o tvůrčím pokrytí" Ann Markusenem a Anne Gadwou, 2010: <http://arts.gov/file/1919>

42 Pro publikace Mark Stern, viz: <http://impactisp2.upenn.edu/siap/>; pro více informací o Američanech pro umění, umění a ekonomickou prosperitu 111 (2007), viz: <http://www.americansforthearts.org/EconomicImpact>

43 "Dočasné ve městě." V *Dočasných městských prostorech: Koncepty pro využití městských prostor*, F. Haydn a R. Tern & (eds.), 55-62. Basilej: Birkhuser. 2006.

44 www.opositionalarchitecture.com

považuje za nedostatek, považují za naději. Umění musí uniknout měřitelným kritériím "zlepšování" a zdůrazňovat básnické, nepoznané okamžiky - momenty, které postrádají naši funkcionalitu řízenou společností, v níž se úspěch měří jen ekonomickým úspěchem. Jaké aspekty umění by zůstaly, kdyby byl jeho dopad kvantifikován a funkcionalizován tak, aby bylo dosaženo přímých cílů?

2.3 MÁ FUNKCE? Název této publikace, *Planning Unplanned*, se týká procesu "unlearning" - jak plánovače, tak i další

"unlearning"—when planners as well as other experts, commissioning parties, urban planning departments, and stakeholders involved in urban planning forget their known procedures and become open to unexpected results. These new procedures should not demarcate a clearly defined chronology of sequential steps or instructions, but instead open up a field of interrelated steps contributing to an open-ended process.

Transdisciplinary practitioners have coined a number of terms regarding new approaches that include artistic urbanism strategies in planning and thus initiate the reconsideration of planning methods. Some of these are instant urbanism (Jeanne van Heeswijk, stealth), performative urbanism (see Kunstforum 221 and 222, "Urban Performance 1 + 2", ed. by Heinz Schutz, 2013/2014), ambulant urbanism (Jens Emil Sennwald), temporary urbanism (Robert Temel, Florian Haydn), and direct urbanism (transparadiso). As Robert Temel points out, "temporary urbanism could be considered a method, an alternative to urban planning through the master-plan which serves as a planning tool of city planning departments only in a reduced way today". {43} Planning Unplanned wants to take temporary urbanism to the next step, placing the potential of the urban practitioner in longer-term urban strategies based on the experiences of temporary urbanism and artistic interventions in urban space. transparadiso chose the term direct urbanism in reference to Emma Goldman's direct action, defining it as the implementation of artistic urbanism interventions in a process-oriented, long-term urban planning practice on an equal level of importance with, and in addition to, conventional planning strategies. Direct urbanism overturns the dichotomy between critical urban intervention and urban planning, emphasizing the necessity to regain and reconsider public urban space as being space for appropriation by those who use it as a major element of socially engaged planning practices. Direct urbanism operates beyond the notions of "bottom up" and "top down", and differentiates between art and artistic strategies. "Planning Unplanned" refers to the necessity of rethinking and undoing the practices we have been taught, of reconsidering the modes of production and categories within which they operate. The "Camp for Oppositional Architecture", organized by An Architektur in 2004 and 2006, "brought together people who share a growing disaffection with the dominant architectural practice, which in their eyes takes insufficient consideration of the political implications of the profession and fails to critically address important issues such as globalization and the continuing dismantling of the welfare state." {44} What has changed since then? Has anything changed? What is urban planning today? How can we meet the unforeseen movements of migration? The impacts they have on society? What do we want and what can we plan today? Do we want to fall into the trap of a few experts planning our future in the name of others?

odborníci, smluvní strany, útvary městského plánování a zúčastněné strany zabývající se územním plánováním zapominají na své známé postupy a stávají se otevřenými neočekávanými výsledky. Tyto nové postupy by neměly vymezit jasně definovanou chronologii postupných kroků nebo pokynů, ale místo toho otevřít pole vzájemně propojených kroků přispívajících k procesu s otevřeným koncem.

Transdisciplinární odborníci vytvořili řadu pojmů týkajících se nových přístupů, které zahrnují strategie uměleckého urbanismu při plánování, a tak iniciují přehodnocení metod plánování. Některé z nich jsou okamžitý urbanismus (Jeanne van Heeswijk, stealth), performativní urbanismus (viz Kunstforum 221 a 222, Urban Performance 1 + 2, vydání Heinz Schutz, 2013/2014), ambulanti urbanismus (Jens Emil Sennwald) dočasný urbanismus (Robert Temel, Florian Haydn) a přímý urbanismus (transparadiso). Jak zdůrazňuje Robert Temel, "dočasný urbanismus může být považován za metodu, alternativu k urbanistickému plánování prostřednictvím masterplanu, který slouží jako plánovací nástroj městských plánovacích oddělení jen dnes v omezené míře". {43} Plánování Neplánovaná chce dočasný urbanismus učinit na další krok a umístit potenciál městského lékaře do dlouhodobějších městských strategií založených na zkušenostech s dočasným urbanismem a uměleckými zásahy v městském prostoru. transparadiso zvolil termín přímý urbanismus ve vztahu k přímé akci Emmy Goldmanové a definoval ji jako implementaci uměleckého urbanistického zásahu do procesně orientované, dlouhodobé urbanistické praxe na stejné úrovni důležitosti a navíc k konvenčnímu plánování strategie. Přímý urbanismus vyvrací dichotomii mezi kritickými urbanistickými zásahy a územním plánováním, zdůrazňující nutnost obnovit a přehodnotit veřejný městský prostor jako prostor pro přivlastnění těmi, kdo ho využívají jako hlavní součást společensky zapojených plánovacích postupů. Přímý urbanismus funguje nad rámec pojmů "zdola nahoru" a "shora dolů" a rozlišuje umělecké a umělecké strategie. "Neplánované plánování" se týká nutnosti přehodnocení a zrušení praktik, které jsme se učili, přehodnocení způsobů výroby a kategorií, v nichž působí. "Tábor pro opoziční architekturu", organizovaný firmou An Architektur v letech 2004 a 2006, "sdružil lidi, kteří se stále častěji nelíbí dominantní architektonickou praxí, která v jejich očích nedostatečně zvažuje politické důsledky dané profesí a nedokáže kriticky řešit důležité otázky, jako je globalizace a pokračující demontáž sociálního státu." {44} Co se od té doby změnilo? Změnilo se něco? Co je dnešní urbanistické plánování? Jak můžeme čelit nepředvídatelným pohybům migrace? Dopady, které mají na společnost? Co chceme a co můžeme plánovat dnes? Chceme se dostat do pastí několika odborníků, kteří plánují naši budoucnost ve jménu druhých?

How can we reintroduce democratic processes that are governed by the interests of communal well-being rather than the economic interests of a few? How can we create an ongoing process of reconsidering the boundaries between professionals and informal "experts" whose knowledge is based on their living experience? What does urban planning need? Where and in what ways do we need to leave space for the unplanned, for rethinking planning and the existing distribution of roles? Opening up space for the unplanned is sometimes reproached for not having a plan instead of seeing the unplanned as a necessary space for adapting to changing conditions. Uncertainty is usually (in our media-driven society, where politics are reduced to their media performance) considered to be a danger, a weakness that needs to be hidden or disguised. How can we encourage politicians to have courage and to assume responsibility for the well-being of the general public rather than for the few, who have influence in the power system? And how to bring together the power of the manifold disparate voices that have meaningful contributions and yet remain unheard and without influence? We need to acknowledge that the question of "planning" exceeds the issue of "urban planning" by far. It is directly connected to fundamental societal questions and to creating situations that allow new visions and informal assets to surface and have an impact. This is the potential that permitting uncertainty to be a principle for change could have.

Hartmut Haulgermann described "the end of planning" as a result of the separation of functions and the development of the Garden City movement:

Traditional mixes, overlaying of different functions, the existence side by side of conflicting uses were taken apart. L..] Between these was just dead time; the time spent commuting and linking the various isolated functions. As a result of all this ordering and zoning the urban qualities died. The problem with these developments is not their (often negligible) architectural quality but the fact that certain people had enough power to implement what they had worked out for others, i.e. to produce a complete and final solution. These others then had to live according to this plan, [...j Today planners must learn not to want to plan everything. For today we are aware that the final solutions are almost always the wrong ones or at least will, at sometime or another, become the wrong ones. {45}

Not much has changed since this clear analysis from ten years ago. The prevalent and increasing desire to control—not just urban development but also the way people use space—still prevents different approaches. The quest to generate new identities could be easily achieved by letting go, by giving up control. What if the informal remnants of a construction site were left in a new urban neighborhood? They would bear the idea of something unfinished, not of a perfect marketing strategy trying to make up for a lack of identity. Identity is

Jak můžeme znovu zavést demokratické procesy, které jsou řízeny zájmy komunálních procesy, které se řídí spíše zájmy společenského blahobytu než ekonomických zájmů několika? Jak můžeme vytvořit trvalý proces přehodnocování hranic mezi profesionály a neformálními "experty", jejichž znalosti jsou založeny na jejich životních zkušenostech? Co potřebuje městské plánování? Kde a jakým způsobem musíme nechat prostor pro neplánované, pro přehodnocení plánování a existující distribuci rolí? Otevírání prostoru pro neplánované je někdy vyčítáno za to, že nemá plán místo toho, aby viděl neplánované místo jako nezbytný prostor pro přizpůsobení měnícím se podmínkám. Nejistota je obvykle (v naší společnosti založené na médiích, kde je politika omezena na mediální výkon) považována za nebezpečí, slabost, která musí být skrytá nebo skrytá. Jak můžeme povzbudit politiky, aby získaly odvahu a převzaly odpovědnost za blaho obyvatelstva spíše než pro ty, kteří mají vliv na mocenský systém? A jak sjednotit sílu různorodých nesourodých hlasů, které mají smysluplné příspěvky, a přesto zůstávají neslychané a bez vlivu? Potřebujeme uznat, že otázka "plánování" zdaleka přesahuje otázku "urbanistického plánování". Je přímo spojena se základními společenskými otázkami a vytváří situace, které umožňují, aby nové vize a neformální aktiva vyčnívaly a měly dopad. To je potenciál, který by mohl mít neurčitost být principem změny.

Hartmut Haulgermann popsal "konec plánování" v důsledku oddělení funkcí a rozvoje hnutí Garden City:

Tradiční mixy, překrývání různých funkcí, existence vedle sebe v rozporu s použitím byly rozděleny. L..] Mezi nimi byla jen mrtvá doba; čas strávený dojížděním a propojení různých izolovaných funkcí. V důsledku tohoto uspořádání a zónování zemřely městské kvality. Problémem s tímto vývojem není jejich (často zanedbatelná) architektonická kvalita, nýbrž skutečnost, že někteří lidé měli dostatek pravomocí k tomu, aby realizovali to, co vynalezli pro ostatní, tj. Aby vytvořili úplné a konečné řešení. Tito jiní pak museli žít podle tohoto plánu, [... j Planěři se dnes musí naučit, že nechce všechno naplánovat. Dnes si uvědomujeme, že konečná řešení jsou téměř vždy špatnými, nebo alespoň vůle, někdy nebo jindy, se stanou špatnými. {45}

Od této jasné analýzy před deseti lety se mnoho nezměnilo. Převládající a rostoucí touha ovládat - nejen rozvoje měst, ale také způsob, jakým lidé využívají prostor - stále brání různým přístupům. Pátrání po získání nových identit by bylo možné snadno dosáhnout tím, že se necháme jít, a to tím, že se vzdáme kontroly. Co kdyby neformální zbytky stavenišť zůstaly v nové městské čtvrti? Mohli by nést myšlenku na něco nedokončeného, ne na dokonalou marketingovou strategii, která by se snažila vykompenzovat nedostatek

derived from a process that cannot and should not be steered, at least not with conventional methods. It can only develop from inhabitation, including developments that might be considered "undesirable". These contribute to what is desired as "urbanity" or "identity". In the summer of 2014, the Osthang Project in Darmstadt{46} reexamined a neglected site at the Mathildenhöhe, famous for its experimental art and architecture projects from the 1920s, by realizing temporary projects and discussing new approaches towards planning in international workshops and a conference. Significant for the Osthang project, again, was the discrepancy between the enormous effort and work involved in constructing this temporary settlement and the unclear impact all this effort would have on the long-term development of the prestigious and valuable area. It is a fact that, even though there are more and

45 Hartmut HSuriarmann, "How does a city district become urban?", in *kunstprojekte_riem*, Springer Verlag, 2004, Landeshauptstadt Ikinginchen. Claudia Biittner (eds.), pp. 232-233.

46 <http://www.osthang-project.org>

47 <http://www.montag-stiftungen.deiurbane-raeume.html>

48 <http://www.samtwweberviertel.cleir> 49 See

"Handlungsprogramm Sanit-weberviertel", drafted Oct. 2013, p. 11. 50 Ibid.

51 Diirfen the dos? Kunst as sozleder Raum, Stella Rollig and Eva Sturm (ode.). 2001. Verlag Tonle + Kant.

more projects that contribute to reconsidering planning and are characterized by transdisciplinary roles and collaborative practices (which we could consider strategies of the "urban practitioners"), their relevance in the big picture of large-scale urban planning remains wholly disproportional. When looking at the central issue of this publication now—two years after the "Planning Unplanned" conference and workshops, the big question remains: How to achieve a major shift? This publication presents only a few of the projects that employ artistic urbanism strategies in different ways. In addition, the www.urban-matters.org project data bank will be updated and expanded to enable analysis of the various tools, strategies, and contexts. But is collecting of these examples enough? One of the key issues (also a topic of the "First World Congress of the Missing Things" in Baltimore) is the redistribution of wealth. This may sound impossible and yet simple at the same time. To understand the significance and relevance of certain projects, it is helpful to look at where the financing comes from, since expectations and opportunities are often in alignment with their funding resource. When Aspern Lake City Development AG commissioned the Viennese group content.associates to conceive temporary art programs, these were funded through

identity. Identita pochází z procesu, který nemůže a neměl být odvozené od procesu, který nemůže a neměl být řízen, přinejmenším ne konvenčními metodami. Může se vyvíjet pouze z obyvání, včetně vývoje, která by mohla být považována za "nežádoucí". Ty přispívají k tomu, co je požadováno jako "urbanita" nebo "identita". V létě roku 2014 projekt Osthang v Darmstadtu 46 přehodnotil zanedbané místo v Mathildenhöhe, proslulém experimentálními uměleckými a architektonickými projekty z dvacátých let, realizací dočasných projektů a diskutováním o nových přístupech k plánování v mezinárodních seminářích a konferenci. Významným pro projekt Osthang byl opět rozdíl mezi obrovským úsilím a prací spojenou s výstavbou tohoto dočasného urovnání a nejasným dopadem tohoto úsilí na dlouhodobý rozvoj prestižní a cenné oblasti. Je skutečností, že i když existuje více a více

45 Hartmut HSuriarmann, "Jak se městská čtvrť stává městskou?" V *kunstprojekte_riem*, Springer Verlag, 2004, Landeshauptstadt Ikinginchen. Claudia Biittner (eds.), S. 232-233.

46 <http://www.osthang-project.org>

47 <http://www.montag-stiftungen.deiurbane-raeume.html>

48 <http://www.samtwweberviertel.cleir> 49 Viz

"Handlungsprogramm Sanit-weberviertel", vypracovaný v říjnu 2013, str. 11. 50 Ibid.

51 Diirfen dos? Kunst jako Sozleder Raum, Stella Rolligová a Eva Sturmová (ode.). 2001. Verlag Tonle + Kant.

více projektů, které přispívají k přehodnocení plánování a jsou charakterizovány transdisciplinárními úlohami a praxemi spolupráce (které bychom mohli zvážit strategie "městských odborníků"), jejich význam ve velkém obrazu rozsáhlého urbanistického plánování zůstává zcela nepřiměřený. Při pohledu na hlavní téma této publikace nyní - dva roky po konferenci a seminářích "Plánování neplánovaných", zůstává velká otázka: Jak dosáhnout významného posunu? Tato publikace představuje jen několik z projektů, které používají strategie uměleckého urbanismu různými způsoby. Navíc bude databáze projektů www.urban-matters.org aktualizována a rozšiřována tak, aby umožnila analýzu různých nástrojů, strategií a kontextů. Ale shromažďuje tyto příklady dost? Jednou z klíčových otázek (také téma "První světový kongres o chybějících věcech" v Baltimore) je přerozdělování bohatství. To může znít nemožné a zároveň zároveň jednoduché. Abychom pochopili význam a význam některých projektů, je užitečné podívat se na to, odkud pochází financování, protože očekávání a příležitosti jsou často v souladu s jejich zdrojem financování. Když společnost Aspern Lake City Development AG zadala obsah vídeňské skupiny, spojila se s koncepcí dočasných uměleckých programů, byly financovány prostřednictvím marketingový

the marketing budget of the Aspern Development Agency. This meant that for the client the number of people attending events counted more than the content of the projects—not to mention that they did not commit to commissioning a long-term urban art strategy for this largest new urban development in Vienna for the next 20 years. But what if the marketing budget had been transferred to a long-term urban art strategy invested in exploring relevant urban issues? I dare say things would look different now. The long-term involvement of artistic (planning) strategies requires innovative financial models. A few examples exist, such as the current project of "Montag-Stiftungen {47} urbane R5ume" ("Montag Foundations Urban Spaces", directed by Frauke Burgdorff), which deals with the Samtweber-viertel (the "velvet weavers quarter") in Krefeld, Germany. {48} The goal for this "quarter in transition is to link the development of the velvet weaving quarter with investments in traditional velvet weaving in such a way that, in the midterm, a socially, economically, and urbanistically heterogeneous community can develop, one that is open to all directions and financially independent from public funding." {49} The financial model is based on "seed capital" being invested in neighborhoods seen as being "on the edge"—meaning that they could either develop towards being down-graded into poverty or, if an upgrading were to take place, evolve towards high rents and the expulsion of existing tenants. The construction of real estate should generate enough profit to finance the collaborative projects of the quarter. The Montag Foundation Urban Spaces provides a basic annual budget of EUR 60,000-80,000 for the first 3-5 years of accompanying and moderating community work. This budget should be generated from renting the velvet weaving business and is intended to finance one person for coordination, small community activities, and project communication and public relations. {50} Now we return to the question of whether art has a function. This question is a fundamental aspect of the discussion on the societal relevance of art. One is reminded of the still highly relevant publication *Diirfen die dos?* ("Are they allowed to do that?") {51} addressing the question of whether art may engage in social processes, and if these projects can still be considered art or if they are then actually social services—one of the strongest criticisms of socially engaged art practices. Of course this touches upon some basic questions: What is art? Must art be legitimized by participating in the art market? Or are the art practices of artists who do not engage in the art market system, even refusing it outright, not equally relevant? Meanwhile, numerous artists (such as Thomas Hirschhorn and Christoph Schlingensief) have raised controversy on societal issues, showing that it is indeed possible to be critically engaged and highly successful in the international art market at the same time. These examples, and others, show that the public and the art system must finally consider the now wide range of

rozpočet Aspern Development Agency. Znamenalo to, že počet klientů, kteří se účastnili událostí, počítá více než obsah projektů - nemluvě o tom, že se nezabývali zadáním dlouhodobé strategie městského umění pro tento největší nový městský rozvoj ve Vídni na příštích 20 roky. Ale co kdyby byl marketingový rozpočet převeden na dlouhodobou strategii městského umění investovanou do zkoumání příslušných městských problémů? Troufám si říct, že věci teď vypadají jinak. Dlouhodobé zapojení uměleckých (plánovacích) strategií vyžaduje inovativní finanční modely. Existuje několik příkladů, jako je současný projekt "Montag-Stiftungen {47} Urban R5ume" ("Montag Foundations Urban Spaces", režie Frauke Burgdorff), který se zabývá Samtweber-viertel ("sametweber-viertel" v Krefeldu, Německo. {48} Cílem tohoto "transformačního čtvrtletí je propojení vývoje sametové tkací čtvrti s investicemi do tradičního sametového tkaní takovým způsobem, že se v polovině období může rozvíjet společensky, ekonomicky a urbanisticky heterogenní společenství. která je otevřená všem směrech a je finančně nezávislá na veřejných financích. " {49} Finanční model je založen na "základním kapitálu "investovaném do čtvrtí, které jsou považovány za" na okraji "- což znamená, chudobou, nebo pokud by došlo k modernizaci, se vyvíjejí směrem k vysokým nájemům a vyloučení stávajících nájemníků. Výstavba nemovitostí by měla přinést dostatečný zisk na financování projektů spolupráce tohoto čtvrtletí. Nadace městské vesnice Montag poskytuje základní roční rozpočet ve výši 60 000 až 80 000 EUR za prvních 3-5 let doprovodných a moderních komunitních prací. Tento rozpočet by měl pocházet z pronájmu sametového tkaní a je určen na financování jedné osoby za účelem koordinace, malých komunitních aktivit a projektové komunikace a vztahů s veřejností. {50} Teď se vrátíme k otázce, zda umění funguje. Tato otázka je základním aspektem diskuse o společenském významu umění. Jeden připomíná stále velmi relevantní publikaci *Diirfen die dos?* ("Je to dovoleno?") {51}, která se zabývá otázkou, zda se umění může zapojit do společenských procesů a zda tyto projekty mohou být stále považovány za umění nebo jsou-li skutečně sociálními službami - jedna z nejsilnějších kritik společenských praxí.

Samozřejmě to se dotýká některých základních otázek: Co je umění? Musí být legitimní tím, že se účastníte uměleckého trhu? Nebo jsou umělecké praktiky umělců, kteří se nezabývají v systému uměleckých trhů, a dokonce to zcela odmítnou, ne stejně relevantní? Mezitím řada umělců (například Thomas Hirschhorn a Christoph Schlingensief) vznesla spor o společenské otázky, což dokazuje, že je opravdu možné, aby byli na mezinárodním trhu s uměním současně kriticky zapojeni a vysoce úspěšní.

Tyto příklady a další ukazují, že veřejný a umělecký systém musí konečně zvážit širokou škálu možností uměleckých

art practices involved in and addressing urban and societal issues and that we need to reverse the critique. Why has the art market still not realized that it will remain far behind the recent developments of a major section of art production if it does not recognize these works and projects as being at least as important as the art being handled and traded in galleries now? Artists, curators, collectors, etc., i.e. the art system, need to push past the limits of the dichotomy of critically engaged art practices and art that is accepted by, and relevant for, the art market. Here, the process of "anticipated fiction" (one of transparadiso's strategies of direct urbanism, which will be explained later in this text) can be applied: the accepting of critically engaged art practices as being the core of innovative art collecting, and thus overcoming the current state in which the prevalent function of art is reduced to that of a commodity. In this way, Planning Unplanned takes the question raised in 2001, "Are they allowed to do that?" a step further. I claim that art does have a function, that artists may engage in societal and urban issues, but for the further discussion of the possible function of art, transparadiso and our practice of direct urbanism emphasize the need to differentiate between art and artistic strategies.

3_SITUATIONS, ISSUES, AND THE ROLE OF ART

3.1 CONDITIONS AND PARAMETERS FOR DIRECT URBANISM AND THE URBAN PRACTITIONER

The main prerequisite for involving art {52} in urban issues is the understand-ing and accepting of the fact that art is not a problem solver. However, art and artistic strategies can create a very different angle for looking at things. As mentioned above, we (transparadiso) differentiate between art and artistic strategies. What we consider "employing an artistic strategy" can be achieved, for example, by reconsidering a problem from a different perspective (reframing the problem) or by broadening the context. The significance and importance of artistic strategies invested in changing conditions is obviously not restricted to urban issues, as they can be applied to various societal contexts, especially when current acclaimed methods (like coaching, survival games, etc.) (apparently popular due to their short-term effects) are too transparent and thus do not touch on long-term intrinsic impacts. I was recently approached by a university film and media department wanting to expand the angle of their film education program from being orientated solely towards the film industry to including critical engagement by employing artistic research methods and performative elements. During the conversation, I realized that the problem was not how to develop a new program, but how to convince colleagues that this was needed and that supporting an innovative new program will garner international attention.

praktik zapojených do městských a společenských otázek a jejich řešení a že musíme zvrátit kritiku. Proč se trh s uměním neuskutečnil, že zůstane daleko za nedávným vývojem velké části umělecké výroby, pokud tyto práce a projekty nebude uznáván za přinejmenším stejně důležité jako umění, s nímž se v současnosti manipuluje a obchoduje v galeriích? Umělci, kurátoři, sběratelé atd., Tj. Umělecký systém, musí překonat hranice dichotomie kriticky angažovaných uměleckých praxí a umění, které jsou akceptovány a relevantní pro trh s uměním. Zde může být použit proces "předpokládané fikce" (jedna z transparadisoových strategií přímého urbanismu, který bude vysvětlen později v tomto textu): přijetí kriticky zavázaných uměleckých praxí jako jádra inovativního sbírání a tím překonávání současného stav, ve kterém je převládající funkce umění omezena na komoditu. Tímto způsobem Planning Unplanned vzal otázku, která byla vznesena v roce 2001: "Jsou to dovoleny?" o krok dál. Tvrdí, že umění má funkci, že umělci se mohou angažovat ve společenských a městských otázkách, ale pro další diskusi o možné funkci umění, transparadiso a naše praxe přímého urbanismu zdůrazňují potřebu rozlišovat umělecké a umělecké strategie.

3_SITUACE, OTÁZKY A ROLE UMĚNÍ

3.1 PODMÍNKY A PARAMETRY PRO PŘÍMÝ URBANISM A MĚSTSKÝ LÉKÁŘ

Hlavním předpokladem pro zapojení umění {52} do městských problémů je pochopení a přijetí skutečnosti, že umění není řešením problémů. Umělecké a umělecké strategie však mohou vytvářet velmi odlišný úhel pohledu na věci. Jak bylo uvedeno výše, my (transparadiso) rozlišujeme umělecké a umělecké strategie. To, co považujeme za "uplatnění umělecké strategie", lze dosáhnout například přehodnocením problému z jiného pohledu (překreslováním problému) nebo rozšířením kontextu. Význam a důležitost uměleckých strategií investovaných do měnicích se podmínkách se zjevně neomezují na otázky měst, neboť mohou být použity v různých společenských kontextech, zvláště v případech, že se v současné době používají uznávané metody (koučování, hry na přežití atd.) krátkodobé účinky) jsou příliš transparentní, a proto se nedotýkají dlouhodobých vnitřních dopadů. Nedávno jsem se obrátil na univerzitní filmové a mediální oddělení, které chtělo rozšířit úhel svého filmového vzdělávacího programu, aby se zaměřilo výhradně na filmový průmysl, aby zahrnovalo kritické zapojení využitím uměleckých výzkumných metod a výkonných prvků. Během rozhovoru jsem si uvědomil, že problémem není, jak vytvořit nový program, ale jak přesvědčit kolegy, že je to potřeba, a že podpora inovativního nového programu získá mezinárodní pozornost.

This situation can serve as a good example of employing artistic strategies beyond the urban context, and of how the method of shifting or reframing the context can work. Let us now return to the urban context—which is the foremost terrain of

52 In the following statements, art refers to the practice of the urban practitioner, In the first part of this text, I outlined situations in which new approaches towards urban and regional planning are needed. I stated how it is essential to investigate the context and parameters for involving direct urbanism methods, and that conditions are not comparable on a 1:1 basis, but that certain parameters can serve as reference for similar situations or issues. But what are the conditions necessary to produce direct urbanism projects and to engage "new urban practitioners"? How can artists and artistic strategies be positioned and recognized as active contributors to cultural policies and urban development? The following list (far from complete) is a summary of what I already discussed before, derived from the transparadiso experience. Any semblance to a manifesto is not unintentional.

53 See pp. 238 ff., this publication.

the urban practitioner. When transparadiso came to Judenburg {53} with Paradise Enterprise (2012-2014), we pointed out from the beginning that a single project, even one as engaged and long-term as Paradise Enterprise is planned to be, cannot resolve large-scale issues like shrinking. Paradise Enterprise was not going to directly inspire new companies to settle in Judenburg, provide new jobs, create new revenue, or attract more people to move to Judenburg. However, it would be able to create settings for local people to take matters into their own hands, to become active again, and to emphasize the necessity of engaging in social values. In Judenburg, for us this meant involving as many different parts of society as possible and interconnecting them. Significant amounts of time were needed to research how to address certain people and their interests—time that is usually not provided, yet requires a true interest in individuals and their situations. Beyond applying generalized procedural patterns, strategies, and "tools", what we need above all is time.

This one element—time—is one of the most volatile elements in our current Western society. The diverse perception of time exemplifies the ambiguity of a linear input-output relationship, which often counteracts expectations based on measurable results. At conferences, the most important times are the breaks, where people chat and hang out informally. One could even see the talks and discussions as merely providing a framework for the informal situation of the breaks. So, again, when considering conditions for direct urbanism, the (mostly unnoticed) time that is required to establish communication with various and diverse groups of

Tato situace může sloužit jako dobrá příklad uplatnění uměleckých strategií mimo městský kontext a způsob, jakým může fungovat metoda posunu nebo refrakce kontextu. Vraťme se nyní do městského kontextu - což je nejdůležitější terén

52 V následujících deklaracích se umění odvolává na praxi praktického lékaře, V první části tohoto textu jsem popsal situace, v nichž jsou potřebné nové přístupy k plánování měst a regionů. Uvedl jsem, jak je nezbytné zkoumat kontext a parametry pro zapojení metod městské urbanizace a že podmínky nejsou srovnatelné v poměru 1: 1, ale některé parametry mohou sloužit jako reference pro podobné situace nebo problémy. Jaké jsou však podmínky nezbytné pro přímé projektování urbanismu a zapojení "nových městských praktik"? Jak mohou být umělci a umělecké strategie umístěny a uznány jako aktivní přispěvatelé ke kulturní politice a rozvoji měst? Následující seznam (daleko od úplné) je shrnutí toho, co jsem již dříve diskutoval, odvozený z transparadistického zážitku. Jakékoliv zdání manifestu není neúmyslné.

53 Viz s. 238 a následující publikace.

praktického lékaře. Když se transparadiso dostalo do Judenburgu {53} s firmou Paradise Enterprise (2012-2014), zdůraznili jsme již od začátku, že jediný projekt, dokonce jeden jako závazek a dlouhodobý, jaký má Paradise Enterprise plánovat, nemůže vyřešit rozsáhlé problémy jako smrštění. Paradise Enterprise nebude přímo inspirovat nové společnosti, aby se usadily v Judenburgu, poskytovaly nové pracovní místa, vytvořily nové příjmy nebo přilákaly více lidí, aby se přestěhovali do Judenburgu. Mohla by však vytvářet podmínky pro to, aby místní obyvatelé mohli vzít věci do vlastních rukou, znovu se aktivovat a zdůraznit nutnost zapojení do společenských hodnot. V Judenburgu to pro nás znamenalo zapojit co nejvíce různých částí společnosti a vzájemně je propojit. Značné množství času bylo zapotřebí k tomu, aby se zkoumalo, jak oslovit určité lidi a jejich zájmy - čas, který obvykle není poskytován, ale vyžaduje skutečný zájem o jednotlivce a jejich situace. Kromě uplatňování všeobecných procedurálních vzorů, strategií a "nástrojů" je to především čas.

Tento jeden element-time-je jedním z nejvíce volatilních prvků naší současné západní společnosti. Různé vnímání času je příkladem nejednoznačnosti lineárního vztahu vstupu a výstupu, který často vyvažuje očekávání založená na měřitelných výsledcích. Na konferencích jsou nejdůležitější časy přestávky, kdy lidé chatují a neformálně se scházejí. Dalo by se dokonce vidět, že rozhovory a diskuse jsou pouze rámcem pro neformální situaci přestávky. Takže opět při zvažování podmínek pro přímé urbanismus je (většinou nepovšimnutý) čas, který je nutný k navázání komunikace s různými a různorodými skupinami lidí a agentů, zcela

people and agents is a completely underrecognized prerequisite and, due to the indistinctness of its investment, often underpaid or even not paid at all. Certain rhythms and loops of involvement need to be carefully designed in order to understand when interruptions or halts are needed in a process—and how art is linked to artistic strategies and at which point one or the other are more conducive. In Judenburg, the artistic strategy was to recreate the notion of a contemporary paradise garden at the site of a former "paradise" (Austrian word for tomato) garden and use the actual site and its former function to address notions of "paradise" on a social level. After outlining an overall plan for the long-term development of the area (as contributing to the development of the whole town), we invited art projects with which we wanted to work once the wishes of local residents and youths were clearly expressed. Using funding from Public Art Styria, artists Christine and Irene Hohenbiichler successfully realized the hybrid BMX pump track wished for by local riders. The young BMXers from socially "disadvantaged" backgrounds have now assumed responsibility for the site. During the project, the artists lived next door, in the notorious Paradise Street social housing complex, and were thus inside the community. Occasionally, the artists would invite the young people to join them for barbecues on the site. You could smell the sausages cooking on the improvised fire pit from afar, homemade salads sat in the dark on wooden boxes overturned to make tables, and the young riders would show up with McDonald's bags. But they always sat down and enjoyed our strange company. Paradise Street will grow. The plan we are developing for the area includes new housing intended to create a social mix and expand the urban public space of the paradise garden into a new urban area connecting—so-cially as well as geographically—the historic city center to the steel company and working class neighborhood on the other side of the Mur River. Thus the neglected area of the former paradise garden will become a new urban center for Judenburg, enhancing the existing quality of the beautiful, dense, and wild landscape along the Mur.

Prerequisites — Goals

—Direct urbanism needs open-minded partners committed to engaging in an open-ended process. —Participation is not a blanket solution: Areas of expertise must be differentiated in order to create a basis for being clear about who should be involved at which point of the process, for what reason, and in which way. —Conflict should be seen as a productive force. —Funding must not be tied to "measurable results". {54} Artists must maintain their critical voice.

We need to differentiate between the various agents and cultural producers and appreciate their diverse roles within cultural policy rather than addressing cultural producers as a

nepodmíněným předpokladem a vzhledem k nejasnosti jeho investice, předpoklad a kvůli nejistotě své investice je často nedostatečně nebo dokonce vůbec nezaplacen. Některé rytmy a smyčky zapojení musí být pečlivě navrženy, aby pochopily, kdy jsou v procesu potřeba přerušeni nebo zastavení - a jak je umění spojeno s uměleckými strategiemi a na kterém místě je jedna nebo druhá výhodnější. V Judenburgu byla uměleckou strategií obnovit představu o současném ráje na zahradě v místě bývalého rajského rajského raja a použít skutečné místo a jeho původní funkci k řešení pojmů "ráje" na Po vymezení celkového plánu dlouhodobého rozvoje oblasti (jako příspěvku k rozvoji celého města) jsme pozvali umělecké projekty, s nimiž jsme chtěli pracovat, jakmile byly jasně vyjádřeny přání místních obyvatel a mládeže . S využitím finančních prostředků ze Styria Public Art umělci Christine a Irene Hohenbiichler úspěšně realizovali hybridní BMX pumpu, kterou si přáli místní jezdci. Mladí BMXři ze sociálně "znevýhodněného" prostředí nyní převzali odpovědnost za místo. Během projektu žili umělci vedle, v proslaveném komplexu sociálního bydlení Paradise Street a byli tak uvnitř společenství. Občas by umělci pozvali mladé lidi, aby se k nim připojili na grilování na místě. Mohli jste cítit, jak se klobása vaří na improvizované ohnivě jámě z dálky, domácí saláty seděly v temnotě na dřevěných bednách převrácené, aby se stoly staly, a mladí jezdci se objeví s taškami McDonald's. Ale vždycky se posadili a užívali si naší podivné společnosti. Paradise Street poroste. Plán, který v této oblasti rozvíjíme, zahrnuje nové bydlení určené k vytvoření společenského mixu a rozšiřování městského veřejného prostoru rájové zahrady na novou městskou oblast spojující - a to jak geograficky, tak geograficky - historické centrum města s ocelářskou společností a čtvrt dělnické třídy na druhé straně řeky Mur. Tak zanedbaná oblast bývalého ráje zahrady se stane novým městským centrem pro Judenburg, čímž se zvýší stávající kvalita krásné, husté a divoké krajiny podél Mur.

Předpoklady - Cíle

- Přímý urbanismus potřebuje otevřených partnerů, kteří jsou odhodláni zapojit se do otevřeného procesu. Účast není řešení slepé: Znalosti musí být rozlišeny, aby se vytvořil základ pro jasné informace o tom, kdo by měl být zapojen do kterého bodu procesu, z jakého důvodu a jakým způsobem. Konflikt by měl být chápán jako produktivní síla. - financování nesmí být vázáno na "měřitelné výsledky". {54} Umělci musí udržovat svůj kritický hlas.

Musíme rozlišovat mezi různými činiteli a kulturními producenty a oceňovat jejich rozmanité role v rámci kulturní politiky spíše než oslovovat kulturní producenty jako "obecná

"general group" (or in the worst case reducing them to "creative capital").

—Artists must maintain their critical voice. —Artists must be seen as having expertise on par with other experts (such as urban planners, landscape architects, sociologists, civil engineers, and lawyers). —Artistic urban practices must be acknowledged for their establishment of new societal values enhancing community-oriented action and counteracting urban development, which is increasingly based on neoliberal decision-making. —New qualities like poetic moments must be acknowledged as intrinsic elements of societal and urban cohabitation and planning. —The experience participants make and the impact on their personal life, of feeling "empow-ered" (on which personal or communal level ever) must be considered a vital aspect.

According to the specific societal, cultural, geographical and political context, it should be investigated whether new structures for establishing the concerns of new urban practitioners need to be created independently, or if they should be part of the framework of existing structures, and which cultural producers should be involved in decision-making on what level. In spite of the discrepancy between the often self-exploitative and underpaid engagement of urban practitioners so far, and the dominant neoliberal structures, movements in other arenas of society (such as "no growth") are underway. These movements fight for a perspective of change, which encourages the potential for change in the realm of urban planning and urban issues—where the redistribution of wealth and of resources can first be seen.

54 Public art funds, e.g. in Austria and Germany, maintain programs that employ artists whose critical voices and independent artistic practices are respected when involved in urban issues. It is important to note that artists must not be expected to adapt their projects to prescribed tasks and envisioned outcomes.

—*What can art not do in the context of urban development?
—Art cannot resolve larger societal problems stemming from systems that produce social and economic inequality. —Art cannot be an interim solution for neglected neighborhoods. If art and artistic strategies are involved in urban issues, they need to be integrated in a long-term perspective of urban development that introduces new societal values and involves broader aspects of society. —Art must not be expected to fulfill the expectations of commissioning parties in a direct way. —Art must not take on the responsibilities of other domains (thus exempting these domains from their responsibility).

Art asks questions not asked by others.

—'The independence of art projects and artistic strategies can be maintained when:

skupina" (nebo v nejhorším případě je snižuje na "kreativní kapitál").

- Umělci musí udržovat svůj kritický hlas. - umělci musí být považováni za experty, kteří se vyrovnávají s ostatními odborníky (např. Urbanisty, krajináři, sociologové, stavební inženýři a právníci). - Je nutné uznat umělecké městské postupy pro jejich zakládání nových společenských hodnot, které posilují akce zaměřené na komunitu a potírají rozvoj měst, který se stále více opírá o neoliberální rozhodování. Nové kvality, jako jsou poetické okamžiky, musí být uznávány jako vnitřní prvky společenského a městského soužití a plánování. - Zkušenosti účastníků a vliv na jejich osobní život, pocit "posílení" (na které osobní nebo komunální úrovni vůbec) musí být považován za životně důležitý aspekt. Podle konkrétního společenského, kulturního, geografického a politického kontextu by mělo být zkoumáno, zda je třeba vytvořit nové struktury pro zjišťování zájmů nových městských odborníků nezávisle nebo zda by měly být součástí rámce stávajících struktur a jaké kulturní výrobci by se měli podílet na rozhodování na jaké úrovni. Navzdory rozporu mezi dosavadním sebezpužívacím a nedostatečným zapojením městských praktiků a dominantními neoliberálními strukturami probíhají pohyby v jiných oblastech společnosti (například "žádný růst"). Tato hnutí bojují o perspektivu změn, což podporuje potenciál pro změnu v oblasti urbanistického plánování a městských otázek - kde lze poprvé vidět přerozdělování bohatství a zdrojů.

54 Veřejné umělecké fondy, např. v Rakousku a Německu, udržovat programy, které zaměstnávají umělce, jejichž kritické hlasy a nezávislé umělecké praktiky jsou respektovány, když se podílejí na městských otázkách. Je důležité si uvědomit, že od umělců nelze očekávat, že přizpůsobí své projekty předepsaným úkolům a očekávaným výsledkům.

- * Co nemůžete dělat v kontextu rozvoje měst?
-Art nemůže vyřešit větší společenské problémy plynoucí ze systémů, které vytvářejí sociální a ekonomickou nerovnost. - Art nemůže být prozatímní řešení pro zanedbané čtvrti. Pokud jsou umělecké a umělecké strategie zapojeny do městských otázek, je třeba je integrovat do dlouhodobé perspektivy rozvoje měst, která zavádí nové společenské hodnoty a zahrnuje širší aspekty společnosti. - Očekává se, že očekávání neumožní splnění očekávání stran, které jsou pověřeny, přímo. -Art nesmí převzít zodpovědnost ostatních oblastí (čímž tyto domény osvobozuje od své odpovědnosti).

Umění žádá o otázky, které nejsou položeny jinými.

- "Nezávislost uměleckých projektů a uměleckých strategií může být zachována, když: -Art se zdráhá splnit očekávání. -

—art is reluctant to fulfill expectations. —art resists. —art asks questions not asked by others. —art can use its position on the fringes of society as "peruque" (see Michel de Certeau). —art projects in urban public space provide a different view of existing situations. —art projects in urban public space unveil hidden potentials. —art creates poetic moments.

--+ What can art (not) do in the context of urban development?

—What can art do in the context of urban development? Now let's get back to the question of the function of art: As I already stated, art has an additional function that goes beyond feeding the art market. At the same time, I want to make a plea for critical art to be collected (even better, if out of personal interest and conviction rather than just for raising the credibility of a company). Critical artists claim that art has the function of not functioning within the parameters currently governing our neoliberal-ally dominated society. Art must maintain its independence in order to function as a (non-com-mercial) surplus in society—a surplus free from judgement by economic criteria and outcomes. Otherwise, art loses the unique and critical role it plays in society. If art were to subordinate its role to only functioning for the purposes of the governing interests, it would not be art anymore. This may be considered a utopian perspective, since art, of course, is also part of the system. And we know how fast art can be appropriated by marketing campaigns. Therefore, the question is: How can art assume a strong function in urban and societal development without being appropriated for the purposes of creating capital for the people and companies already in positions of power?

3.2 LEGITIMACY/ EVALUATION / IMPACT

The core issue of current artistic urbanism practices is the question of how to evaluate its impact and thus legitimize funding. This means that a differentiation is made between the internal value of an art project (for participants, attendants, and authors) and value that can be marketed on a political level.

The internal value is very difficult to measure. This seems to result in even more emphasis being put on art and artistic practices raising the market value of a certain property. The expectation of definable results in the U.S. context has already been mentioned. However, U.S. "standards" of analysis, such as best-practice examples, are increasingly setting the tone in Europe as well, especially when discussing large-scale urban and regional development projects involving art. New buzzwords like creative placemaking and urban resilience are continually thrown around, joined by hollowed-out terms such as sustainability. The quest for "best practice" remains. But what is best practice, and what are the conditions for it? Is it really so easy and does it even make sense to single out one project that stands for many others? How can we withstand simple categorization?

Art odolává. -Art se ptá na otázky, které ostatní nekladou. - Art může používat své postavení na okraji společnosti jako "peruque" (viz Michel de Certeau). -Art projekty v městském veřejném prostoru poskytují odlišný pohled na stávající situace. -Art projekty v městském veřejném prostoru odhalují skryté potenciály. -Art vytváří poetické momenty.

- + Co může dělat umění v kontextu rozvoje měst?

- Co může dělat umění v kontextu rozvoje měst?

Ted' se vrátíme k otázce funkce umění: Jak jsem již uvedl, umění má další funkci, která přesahuje hranici výtvarného trhu. Zároveň chci podat žádost o shromáždování kritického umění (dokonce lépe, pokud jde o osobní zájem a přesvědčení spíše než jen o zvýšení důvěryhodnosti společnosti). Kritičtí umělci tvrdí, že umění má funkci nefungující v rámci parametrů, které v současnosti ovládají naši společnost neoliberalně ovládanou společnost. Umění musí zachovat svou nezávislost, aby fungovalo jako (nekomerční) přebytek ve společnosti - přebytek bez úsudku ekonomickými kritérii a výsledky. Jinak umění ztrácí jedinečnou a kritickou roli, kterou hraje ve společnosti. Pokud by umělecké dílo podřídilo svou funkci jen pro účely řídicích zájmů, nebylo by to už umění. To může být považováno za utopickou perspektivu, protože umění je samozřejmě také součástí systému. A víme, jak rychlé umění může být využito marketingovými kampaněmi. Otázka proto zní: Jak může umění převzít silnou funkci v městském a společenském vývoji, aniž by bylo přisouzeno za účelem vytváření kapitálu pro lidi a společnosti, které již jsou v moci?

3.2 LEGITIMACNOST / HODNOCENÍ / DOPAD

Klíčovou otázkou současných uměleckých urbanistických postupů je otázka, jak hodnotit její dopad a tím legitimizovat financování. To znamená, že se rozlišuje mezi vnitřní hodnotou uměleckého projektu (pro účastníky, účastníky a autory) a hodnotou, kterou lze prodávat na politické úrovni. Vnitřní hodnota je velmi obtížná. Zdá se, že to má za následek ještě větší důraz na umělecké a umělecké postupy zvyšující tržní hodnotu určitého majetku. Očekávání definovatelných výsledků v kontextu Spojených států již bylo zmíněno.

Nicméně americké "standardy" analýzy, jako jsou například příklady osvědčených postupů, stále častěji vytvářejí tón i v Evropě, zejména při diskusích o rozsáhlých projektech rozvoje měst a regionů, které zahrnují umění. Nové výrazy, jako je tvůrčí tržní tvorba a odolnost měst, jsou neustále házet, spojený s vyhozenými pojmy, jako je udržitelnost. Pátrání po "nejlepší praxi" zůstává. Ale co je nejlepší praxe a jaké jsou podmínky pro to? Je to opravdu tak snadné a má dokonce smysl propojit jeden projekt, který znamená mnoho dalších? Jak můžeme odolat jednoduché kategorizaci?

Can we find ways to describe the parameters of the context in new narratives, narratives that could expand visions rather than limit them? Planning authorities and city governments need to accept the fact that the engagement addressed in this publication, one in which manifold projects have a voice, is based on the unique dedication of the people involved. At the same time that I am arguing for "learning from other contexts", I want to emphasize that this must not be confounded with best practice. Best practice precludes the abyss of generalization, of creating a model intended to serve for others. No single situation can serve as a model in general terms, {55} as it would run the danger of reverting to conventional urban planning. On the contrary, each situation requires an in-depth analysis of (possibly hidden) existing potential. This potential can be used to form a concept that employs new methods and strategies, some of which I will present below. The quest for best practice also infers a clear definition of success and failure. But who defines "success" and "failure"? In whose interests? Under which circumstances can failure become a productive force? The current zero-growth economic situation (whereas the internationally dominant economy still adheres to market dictates of growth as being the only driving factor behind creating economic strength) could be seen as marking the end of common parameters for defining "success" and "failure"—categories that have been reduced to the economic aspect. This offers a chance to redefine the "function" of art and also the question of function in urban design and urban planning on a broader scale. The degrowth concept and debate is an important source of empowerment for artists and urban practitioners, and vice versa. Failure (in terms of economic growth) could thus become a productive force for new values and The ways that they are discussed by degrowth movements.

Evaluation—For Whom and In Whose Interest?

In her Manifesto of Possibilities (2007), Sophie Hope states: "Evaluation should be integral to the process, embedded from the beginning, providing productive suggestions as a qualitative tool and NOT a preemptive check-list." {56} Here, it is important to point out the differing contexts of the UK and, for example, Austria. Whereas the UK is more similar to the U.S. in terms of using evaluation to compare funding and investment results, Austria is quite reluctant to carry out this type of evaluation. From a U.S. or UK perspective, this could be considered failure. However, I think that this refusal to reduce art and artistic practices in order to analyze their function for a certain purpose contributes to maintaining the potentially independent role of art. Austria has a broad range and growing number of public art programs in cities as well as in the provinces, {57} but a comprehensive evaluation of these

55 This is why it is important to consider that the range of projects presented in this publication must not be considered

Můžeme najít způsoby, jak popisovat parametry kontextu v nových příbězích, příběhy, které by mohly spíše rozšiřovat vize než je omezovat? Plánovací úřady a městské vlády musí přijmout skutečnost, že angažovanost řešená v této publikaci, v níž se projevují rozmanité projekty, je založena na jedinečném odhodlání zúčastněných osob. Současně se hádám o "učení z jiných kontextů", chci zdůraznit, že to nesmí být zmateno nejlepší praxí. Nejlepší praxe vylučuje propast generalizace, vytvoření modelu, který má sloužit druhým. Žádná situace nemůže obecně sloužit jako model {55}, neboť by hrozilo, že se vrátí ke konvenčnímu urbanistickému plánování. Naopak, každá situace vyžaduje hloubkovou analýzu (případně skrytého) existujícího potenciálu. Tento potenciál lze využít k vytvoření konceptu, který využívá nové metody a strategie, z nichž některé představuji níže. Pátrání po osvědčených postupech také vyvozuje jasnou definici úspěchu a neúspěchu. Ale kdo definuje "úspěch" a "selhání"? Ve kterých zájmech? Za jakých okolností se může selhání stát výrobní silou? Současná hospodářská situace s nulovým růstem (zatímco mezinárodně dominantní hospodářství stále drží tržní diktáty růstu jako jediný hnací faktor, který vytváří ekonomickou sílu) lze považovat za označování konce společných parametrů pro definování "úspěchu" a "selhání" - kategorie, které byly omezeny na ekonomický aspekt. To nabízí šanci znovu definovat "funkci" umění a také otázku funkce v urbanistickém designu a územním plánování v širším měřítku. Degrowth koncept a debata jsou důležitým zdrojem posílení pro umělce a praktiky měst a naopak. Neúspěch (pokud jde o hospodářský růst) by se tak mohl stát výrobní silou pro nové hodnoty a způsoby, jimiž jsou diskutovány degeneračními pohyby.

Hodnocení - pro koho a v čem je zájem?

Ve svém sdělení o možnostech (2007) Sophie Hope říká: "Hodnocení by mělo být součástí procesu, který je od začátku založen, poskytovat produktivní návrhy jako kvalitativní nástroj, a nikoliv preemptivní kontrolní seznam." {56} Zde je je důležité zdůraznit odlišné kontexty Spojeného království a například Rakouska. Vzhledem k tomu, že Spojené království je více podobné Spojeným státům, pokud jde o využití hodnocení pro porovnání výsledků financování a investic, Rakousko je docela zdráhavé provádět tento typ hodnocení. Z pohledu USA nebo Spojeného království by to mohlo být považováno za selhání. Domnívám se však, že toto odmítnutí snížit umělecké a umělecké postupy za účelem analýzy jejich funkce pro určitý účel přispívá k udržení potenciálně nezávislé role umění. Rakousko má široké spektrum a rostoucí počet veřejných uměleckých programů ve městech i v provinciích, {57} ale komplexní hodnocení těchto

55 Z tohoto důvodu je důležité mít na zřeteli, že rozsah projektů uvedených v této publikaci nesmí být zohledněn jako

as examples of best practice. Instead, they aim to trigger associations with delving into current urban issues and the diverse ways artists and urban practitioners respond to, or challenge, the specific context.

56 Sophie Hope, Mongesfo of Possibilities, <http://ilsophiehope.org.uk/projects/>

57 Public Art Lower Austria has maintained its crucial agenda to confront small towns in the region of Lower Austria with contemporary art of the highest level (www.publicart.at), a very innovative approach that director Katherina Stets has been able to pursue for over 20 years now. Public Art Styria has developed a profile with a special emphasis on involving art addressing community development and regional concerns (www.publicart.at). The Festival of Regions in Upper Austria is a biennial regional festival dedicated to developing art and art projects in close collaboration with the population (www.fdr.at). In addition to the existing public art programs in cities and regions, a new regional festival was founded in 2008, the Styrian regionale, which ended in 2012.

58 14, itzesch, Christian/Rode, Philipp/Vianschura, Bettina: Kunst mach(Stadt71 Study for the City of Vienna, 2008.

59 The name was criticized from the very beginning for being a direct reference to the gentrification process in Soho, New York.

60 The last remnants of the legacy of the 'Red Vienna' era (1920s) left in the social-democratic consciousness are somehow still present in public awareness. However, this remaining public awareness is in danger of being completely extinguished. Since current (urban planning) policies are increasingly based on neoliberal agendas, even in Vienna.

61 For more examples see the projects in this publication and on www.urben-rnetters.org

projects has not yet been undertaken at this point in time. The study Kunst macht Stadt? by Kubesch/Rode/Wanschura [58] examined the impact of Vienna's Soho in Ottakring art festival (founded in 1999 by artist Lila Schneider) on the Soho district's identity and could be considered a first step in that direction. However, this study—and all other studies—must be critically examined in terms of whom it is meant to serve. In this case, the goal was to investigate how the Soho in Ottakring [59] experience could serve as an example for implementing art to revalue certain areas of the city. In the context of Vienna, this does not necessarily mean gentrification (at least not on the same scale that other cities have experienced it), since the structures are too complex. [60] Therefore, one must be even more aware of the danger of transferring initiatives like Soho in Ottakring to other urban contexts, as it could easily result in gentrification. If evaluation were to be used to legitimize investments in art, the artistic concerns and quality of taking a stand—against

příklady osvědčených postupů. Místo toho usilují o to, aby se sdružili s tím, že se budou soustředit na aktuální problémy měst a různorodé způsoby, jak umělci a urbanisté reagují na specifický kontext nebo napadají je.

56 Sophie Hope, Mongesfo o možnostech, <http://ilsophiehope.org.uk/projects/>

57 Veřejné umění Dolní Rakousko udržovalo svůj klíčový program pro konfrontaci malých měst v regionu Dolního Rakouska se současným uměním na nejvyšší úrovni (www.publicart.at) byl velmi inovativní přístup, který ředitel Katherina Stetsová sleduje již více než 20 let. Veřejné umění Štajersko vyvinulo profil se zvláštním důrazem na zapojení uměleckého zaměření na rozvoj komunity a regionální zájmy (www.publicart.at). Festival regionů v Horním Rakousku je každoroční regionální festival zaměřený na výtvarné a umělecké projekty v úzké spolupráci s obyvatelstvem (www.fdr.at). Kromě stávajících veřejných uměleckých programů ve městech a regionech byl v roce 2008 založen nový regionální festival, štyrský region, který skončil v roce 2012.

58 14, jeho, Christian / Rode, Philipp / Vianšura, Bettina: Kunst mach (Stadt71 Study for the City of Vienna, 2008.

59 Jméno bylo od počátku kritizováno za přímý odkaz na gentrifikační proces v Soho v New Yorku.

60 Poslední zbytky dědictví "éry červené vídeňské" (1920s), které zůstaly ve vědomě-demokratickém vědomí, jsou stále ve veřejném povědomí, ale toto zbývající veřejné uvědomění hrozí úplným zmařením. plánování) politiky jsou stále více založeny na agendách řečtiny, dokonce i ve Vídni.

61 Další příklady naleznete v projektech v této publikaci a na www.urben-rnetters.org

projekty nebyly v tomto okamžiku provedeny. Studie Kunst macht Stadt? od Kubesch/Rode / Wanschura [58] prozkoumal vliv vídeňského Soho na uměleckém festivalu Ottakring (založený v roce 1999 umělkyní Lila Schneider) na totožnost okresu Soho a mohl být považován za první krok v tomto směru. Nicméně tato studie - a všechny ostatní studie - musí být kriticky zkoumány, pokud jde o to, komu má sloužit. v tomto případě bylo cílem zkoumat, jak může zkušenost Soho v Ottakringu [59] sloužit jako příklad k tomu, aby umělecké dílo přetavilo některé oblasti města. V kontextu Vídně to nutně neznamená gentrifikační (alespoň ne ve stejném měřítku, jaké ji zažily další města), protože struktury jsou příliš složité. [60] Proto je třeba si ještě více uvědomit nebezpečí přenášení iniciativ, jako je Soho v Ottakringu, do jiných městských kontextů, protože by to mohlo snadno vyústit v gentrifikační. Pokud by mělo být hodnocení použito k legitimizaci investic do umění, uměleckých zájmů a kvality přijetí stand-by dominantní zájmy nebo jinak - by byla ohrožena. Vzhledem k tomu, že jsme tak zvyklí na to,

dominant interests or otherwise—would be endangered. Since we are so used to adhering to the fulfillment of the quest to judge by quantity (of visitors) rather than discussing the quality of the experiences of individuals—something that cannot be measured by mainstreamed questionnaires—we need to shift the criteria of evaluation. How could one measure the value of a peaceful and inspiring community living together? Can these qualities be reduced to a figure? Or is it not rather the multitude of individuals who contribute to a vital and diverse community, with their often unwanted various social or cultural backgrounds? Counteracting linear Input-output evaluations is usually based on a need to claim other values, where artistic knowledge and research would be fruitful and highly important: to develop new ways of appreciating the quality of personal experience and the communication processes that are enabled by artists,

4_ TOOLS, TACTICS, AND STRATEGIES

Many artistic urbanism groups, including *stealth* (Belgrade), MUF (London), *atelier d'architecture autog6r4e* (Paris), *transparadiso* (Vienna), *Teddy Cruz* (San Diego), *Stalker* (Rome), and *Ala Plastica* (Buenos Aires) {6f} have developed specific tools and/or urban strategies for engaging, on various levels, irl long-term, socially oriented urban development processes that can react to rapidly changing parameters and incorporate the expertise of artists and urbanists on an equal level. Many artists, sociologists, activists, theorists, urban researchers, and people from other fields have been operating in transdisciplinary roles in manifold collaborations pursuing similar goals, in spite of the significance, their tools and strategies have not yet been analyzed in depth or extracted as methodologies. This is one of the reasons why we have compiled the *urban-matters.org* database, which will be expanded by an analysis of each specific project's context, problems, and methods in the next step.

would now like to introduce the tools and strategies of direct urbanism (i), mainly exemplified by two of our projects, "*Paradise Enterprise*" and "*The First World Congress of the Missing Things*") together with the new role of "urban practitioners", who attempt to shift dominant decision-making and conventional methods of planning towards an open-ended process that respects and makes use of the specific social, societal, political, and economic conditions of a situation. The goal of the urban practitioner is to create a situation that enables local residents, politicians, and decision-makers to continue with a process once started, providing assistance only when needed. Through its fluidity, this role can assume a position suited to a specific moment in time and to the needs of the people involved.

The role may switch from that of an "educator" (although not labeled as such) to a citizen, to a professional—according to

abychom se naplnili hledáním kvantitativně (návštěvníků), než abychom diskutovali o kvalitě zkušeností jednotlivců - něco, co nelze měřit pomocí hlavních dotazníků - musíme posunout kritéria hodnocení. Jak lze měřit hodnotu mírumilovné a inspirativní komunity žijící společně? Mohou se tyto vlastnosti snížit na číslo? Nebo nejde spíše o množství jednotlivců, kteří přispívají k životnímu a rozmanitému společenství s jejich často nežádoucími různými sociálními či kulturními zázemími? Postihování lineárních hodnocení Input-output je obvykle založeno na potřebě uplatnit další hodnoty, kdy umělecké poznání a výzkum by byly plodné a velmi důležité: vyvinout nové způsoby, jak zhodnotit kvalitu osobních zkušeností a komunikačních procesů, které umělci umožňují,

4_ TOOLS, TAKTIKA A STRATEGIE

Mnoho uměleckých urbanistických skupin, včetně *stealth* (Bělehrad), MUF (Londýn), *atelier d'architektura autog6r4e* (Paříž), *transparadiso* (Vídeň), *Teddy Cruz* (San Diego), *Stalker* v Římě a *Ala Plastica* (Buenos Aires) {6f} vyvinuly specifické nástroje a / nebo městské strategie pro zapojování na různých úrovních irl dlouhodobých sociálně orientovaných městských rozvojových procesů, které mohou reagovat na rychle se měnící parametry a začlenit odbornost umělců a urbanistů na rovnocenné úrovni. Mnoho umělců, sociologů, aktivistů, teoretiků, městských badatelů a lidí z jiných oborů působilo v transdisciplinárních rolích v rozmanitých spolupráci, které sledují podobné cíle, navzdory významu, jejich nástroje a strategie ještě nebyly podrobně analyzovány nebo vyčerpány metodologií. To je jeden z důvodů, proč jsme sestavili databázi *urban-matters.org*, která bude rozšířena analýzou kontextu, problémů a metod konkrétního projektu v dalším kroku.

by nyní chtěli představit nástroje a strategie přímého urbanismu (i), jejichž příkladem jsou dva z našich projektů "*Paradise Enterprise*" a "*První světový kongres o chybějících věcech*"), společně s novou úlohou "městských praktik", kteří pokus o přesun dominantních rozhodovacích a konvenčních metod plánování směrem k otevřenému procesu, který respektuje a využívá specifické sociální, společenské, politické a ekonomické podmínky situace. Cílem praktického lékaře je vytvořit situaci, která umožní místním obyvatelům, politikům a rozhodovatelům, aby pokračovali v procesu, jakmile začali, poskytovat pomoc pouze v případě potřeby. Prostřednictvím své plynulosti může tato role převzít polohu přizpůsobenou konkrétnímu okamžiku a potřebám zúčastněných osob.

Role se může změnit z "pedagoga" (i když není označena jako taková) občanovi, odborníkovi - podle požadované oblasti

the field or specific situation required. It is important to note that the critical voice of the urban practitioner never waives, always defending the independence of artistic strategies and of art that questions societal conditions. The outstanding potential of the urban practitioner is to be both the "other" and the "self", to act from inside—yet pretend to operate from outside the system (as needed according to the circumstances), to switch roles, to be discrete and overt, to be unpredictable. This strategy of disguise was exemplified by Michel de Certeau as "le peruque" (the wig){62} when addressing traditional working conditions in a factory. Paul Rajakovics writes about how we can also make use of other terms, tactics, and strategies introduced by de Certeau, explaining how we can adapt and employ them for current urban issues. {63} The recurrent use of military terminology by participants when describing current urban practices in the above-mentioned conference on "The Role of Artists & the Arts in Urban Resilience" (Baltimore, 2014) became a topic in itself during one discussion. {64} It was also pointed out that no one had mentioned the word *avant-garde* as being a forerunner among military terms crucial to the art context. Could this "missing word" indicate the necessity to have the courage to reclaim the new function of art as being *avant-garde*? This is in the sense of using the underrecognized position of being on the fringes of society to ask crucial questions concerning society—and to believe in their potential to actually have an effect. Is this a current potential role of the non-outspoken revolutionary who comes to terms with the fact that we are all part of the system—and that we thus need to challenge it from the inside (as de Certeau suggested with his strategy of the *peruque*), counteracting it with the means we have at hand? Could artistic strategies of this kind become a different kind of activism?

4.1 ARTISTIC URBANISM STRATEGIES What follows are examples of artistic urbanism strategies (based on our, i.e. *transparadiso's* work) that can contribute to a new methodology of an open-ended process for urban development. Many of them are inter-connected and can be employed and interpreted in ever-new permutations.

Unlearning

Unlearning means forgetting imaginary and actual barriers; leaving bias behind and evolving beyond the experiences and the roles we have assumed, since they often result in self-censorship and prevent openness towards new methods and processes from surfacing. *Unlearning* claims an "artistic state of exemption", thus enabling us to free ourselves from any assumed expectations we are accustomed to acting in accordance with. {65}

62 See Mich & de Certeau. *The Practice of Everyday Life*, 1984; *L'invention du quotidien*. Vol. 1, *Arts de faire*, 1980.

nebo konkrétní situace. Je důležité poznamenat, že kritický hlas praktického lékaře se nikdy nevzdává, vždy brání nezávislost uměleckých strategií a umění, které zpochybňuje společenské podmínky. Výjimečný potenciál praktického lékaře v městském prostředí je být jak "jiným", tak i "vlastním", jednat zevnitř - přesto předstírat, že působí mimo systém (podle potřeby podle okolností), změnit roli, být diskrétní a zjevné, být nepředvídatelný. Tato strategie převlečení byla příkladem Michel de Certeau jako "le peruque" (paruka) {62} při řešení tradičních pracovních podmínek v továrně. Paul Rajakovics píše o tom, jak můžeme také využít jiných termínů, taktiků a strategií zavedených společností de Certeau a vysvětlit, jak je můžeme přizpůsobit a využívat pro současné městské otázky. {63} Opakované používání vojenské terminologie účastníky při popisu současných městských postupů na výše zmíněné konferenci "Role umělců a umění v městské odolnosti" (Baltimore, 2014) se stalo tématem samo o sobě během jedné diskuse. {64} Také bylo poukázáno na to, že se nikdo nezminil slovo *avantgarda* jako předchůdce mezi vojenskými výrazy, které jsou rozhodující pro kontext umění. Mohlo by toto "chybějící slovo" naznačovat nutnost mít odvahu získat novou funkci umění jako *avantgardní*? To je ve smyslu využívání nepoznaného postavení, že je na okraji společnosti, aby položil zásadní otázky týkající se společnosti - a věřil v jejich potenciál skutečně mít vliv. Je to současná potenciální úloha nevyvráceného revolucionáře, který se vyrovnává se skutečností, že jsme všichni součástí systému - a že je tedy musíme zpochybnit zevnitř (jak navrhoval de Certeau svou strategií *peruky*), a to s prostředky, které máme k dispozici? Mohly by se umělecké strategie tohoto druhu stát jiným druhem aktivismu?

4.1 UMĚLECKÉ STRATEGIE URBANISMU Následují příklady strategií uměleckého urbanismu (založených na naší *transparadiso*ově práci), které mohou přispět k nové metodice otevřeného procesu rozvoje měst. Mnoho z nich je vzájemně propojeno a lze je využít a interpretováno v stále nových permutacích.

Unlearning

Unlearning znamená zapomenout na imaginární a skutečné bariéry; což zanechává zaostalost a vyvíjí se nad rámec zkušeností a rolí, které jsme předpokládali, neboť často vedou k autocenzura a brání otevřenosti vůči novým metodám a procesům z povrchových úprav. *Unlearning* tvrdí "umělecký stav výjimky", což nám umožňuje osvobodit se od jakýchkoli předpokládaných očekávání, které jsme zvyklí jednat v souladu s. {65}

62 Viz Mich & de Certeau. *Praxe každodenního života*, 1984; *L'ynález du quotidien*. Vol. 1, *Arts de faire*, 1980.

63 See Das kEinstleristhe Handein in einer neuen Praxis - „Urban Practitioners“ by Paul Rajakovics, pp. 134 ff.

64 "Transatlantic Symposium. The Role of Artists & the Arts in Urban Resilience", organized by Wilfried Eckstein, Goethe Institut, Washington D.C., May 31-June 1, 2014, MICA, Baltimore.

65 The first time we employed unlearning as a strategy was in Valparaiso (Chile, 2001) for the "close° urbano" project, in which we developed an urban game for involving residents, city administrators, and government officials. We invited them to produce their wishes for the urban realm beyond conventional categories of urban planning. In this way, unlearning is also closely related to the production of desires. Through this, we freed not only ourselves from presumptions, but also freed everyone involved. The expertise was attributed equally to all the participants involved—no matter what background, an aspect we consider intrinsic to unlearning.

-+ Shifting roles

Shifting roles is closely connected to unlearning. It is a strategy that can be used in two types of situations: from the outside, in order to set the preliminary tenor of a project, and during the course of a project:

1—*Shifting roles is a method of creating new narratives, possibly even new roles, such as "actors". {66} This strategy can also refer to the technique of the "peregrine" (see de Certeau). In certain contexts, it is more viable for an artist to act from the position of an urban planner, a developer, a social agent, or an activist—fulfilling whatever the person vis-a-vis might consider to be a "professional".*

2—*Roles are switched according to the requirements of the process—regardless of the role in which a person has been trained: from the "artist", who is usually not taken very seriously (often even seen as a 'crazy person'), the "negotiator" (a professional), the "architect/planning expert" (who understands the interests of developers), and many more.*

66 See, 6.9, the project ?KT by Osservatorio urbanaiLungornave.

67 See "Park Fiction" (Hamburg, Germany) by Christoph Schliker and Cathy Skeane, which has become the "mother of production of desires".

68 For the exhibition "Talking Cities" (2006), curated by Francesca Ferguson,

69 At the same time the strawberry fields are a signifier of manual labor being regarded as an unaffordable good due to high labor costs in central Europe and that it is outsourced to big strawberry plantations such as those in Spain, which are harvested by immigrant or migrant workers.

63 Viz Das kEinstleristhe Handein in einer neuen Praxis - "Městští praktici" Paul Rajakovics, str. 134 a další. 63 Viz Das kEinstleristhe Handein in einer neuen Praxis - "Městští praktici" Paul Rajakovics, str. 134 a další.

64 "Transatlantické sympozium: Role umělců a umění v oblasti městské resilience", pořádáné Wilfriedem Ecksteinem, Goethe Institut, Washington D.C., 31. května - 1. června 2014, MICA, Baltimore.

65 Poprvé jsme použili strategii v oblasti Valparaiso (Chile, 2001) pro projekt "close ° urbano", ve kterém jsme vytvořili městskou hru pro zapojení obyvatel, správců města a vládních úředníků. vytvářejí své přání pro městskou sféru, která jsou konvenčními kategoriemi městského plánování. Tímto způsobem se unlearning také úzce souvisí s výrobou žádostí. Prostřednictvím toho osvobodovali jsme nejen předpoklady, ale také osvobodili všechny zúčastněné strany. Odbornost byla připsána stejným způsobem všem zúčastněným účastníkům - bez ohledu na to, co je v pozadí, což je aspekt, který považujeme za neoddělitelný.

- + Posunutí rolí

Přesunutí rolí je úzce spojeno s unlearningem. Jedná se o strategii, která může být použita ve dvou typech situací: zvenku, s cílem stanovit předběžný termín projektu a během projektu:

1-*Shifting role je metoda vytváření nových příběhů, možná i nových rolí, jako jsou "herci". {66} Tato strategie může také odkazovat na techniku "peregrine" (viz de Certeau). V některých kontextech je umělec mnohem životaschopnější jednat z postavení urbanistického plánovače, developera, sociálního agenta nebo aktivisty - splňovat to, co by člověk ve vztahu k němu mohl považovat za "profesionála".*

2-*role se mění podle požadavků procesu - bez ohledu na roli, v níž byla osoba vycvičena: od "umělce", který se obvykle neberá velmi vážně (často se dokonce považuje za "bláznivého člověka"), "vyjednaváč" (odborník), "architekt / plánovací expert" (který chápe zájmy vývojářů) a mnoho dalších.*

66 Viz 6.9, projekt KT Osservatorio urbanaiLungornave.

67 Viz "Park Fiction" (Hamburg, Německo) od Christoph Schliker a Cathy Skeane, která se stala "matkou produkce toužeb".

68 Pro výstavu "Mluvící města" (2006), kurátor Francesca Fergusonová,

69 Jahodová pole jsou zároveň znamením ruční práce považované za nedostupnou dobrou kvůli vysokým nákladům na pracovní sílu ve střední Evropě a že je outsourcovaná na velkých jahodových plantážích, jako jsou ty ve Španělsku, které sklízí imigrant nebo migrující pracovníky.

--• Anticipatory fiction

Anticipatory fiction takes the envisioned final outcome of a process and assumes it has already become reality. This conviction b&ps overcome barriers and can achieve much more in the long run than dealing with any "expected" difficulties. Anticipatory fiction goes beyond the production of desires {67} or the creation of visions. It works by developing narratives that transgress the seemingly doable, involving poetic moments as well as introducing new values other than that of the prevalent neoliberal governance.

In Judenburg, we simply stated that the "paradise" was already there (in the outstanding quality of the landscape space along the river Mur), and that it just needed to be rediscovered and reinterpreted. However, the method of anticipatory fiction can also be employed to move in a completely different direction. For example, when we were invited to develop a concept for the inauguration of Zeche Zollverein Essen (Germany) as a design space,{68} we proposed Plan B. Plan B was a project anticipat-ing dependence on Russian energy supplies, the incalculable costs for consumers that go with this, and the growing problematic of Central Europeans (especially retired people) not being able to afford heating anymore. Plan B proposed to make use of a recently closed surface coal field in Kaflach, Austria, by opening it up for "coal picking", This was a reference to the self-picking strawberry fields that are enjoying growing success in Austria, since this voluntary 'manual labor" offers immediate pleasure as a pastime.{69} The Plan B project proposal was dismissed by the curator as being "cynical"—but the following year the Upper Austrian Regional Exhibition offered "coal picking" as an exhibition event, without addressing any further complex set of problems that go with it. Our critical anticipated fiction had thus been overruled by mere entertainment at a different venue.

Planning Unplanned Shifting the context

Similar problems often arise in different cultural, societal, and political contexts. We can learn from these contexts and look at the means, methods, and tools they produced, to expand our vision and produce ideas beyond what our imagination usually perceives as doable (a limitation that often can lead to self-censorship). Voices from the outside are important. It is crucial to not assume that all solutions are at hand, but instead to refer to other situations with similar problems and challenges to find modes of coping that may seem impossible to apply to a different situation. Shifting the context allows the commissioning party to draw their own conclusions rather than pretending to have a solution at hand.

• Anticipační fikce

Anticipační fikce přebírá očekávaný konečný výsledek procesu a předpokládá, že se již stala realitou. Toto přesvědčení překonává překážky a může v dlouhodobém výhledu dosáhnout mnohem více než řešit jakékoliv "očekávané" potíže. Anticipační fikce přesahuje tvorbu žádostí {67} nebo vytváření vizí. Funguje tím, že vyvíjí příběhy, které překonávají zdánlivě uskutečnitelné, zahrnující poetické okamžiky, stejně jako představení nových hodnot jiných, než je tomu v případě převládající neoliberální správy věcí veřejných.

V Judenburgu jsme jednoduše uvedli, že "ráj" byl již v této krajině (ve vynikající kvalitě krajinného prostoru podél řeky Mur), a že právě potřeboval být znovu objeven a nově vyložen. Avšak metoda předběžné fikce může být také použita k pohybu v úplně jiném směru. Například, když jsme byli pozváni k vytvoření konceptu pro inauguraci projektu Zeche Zollverein Essen (Německo) jako designového prostoru {68}, navrhli jsme plán B. Plán B byl projekt, který předpokládá závislost na ruských dodávkách energie, nevypočitatelné náklady spotřebitelů, které s tím přicházejí, a rostoucí problém středoevropských (zejména důchodců), kteří již nemohou dovolit vytápění. Plán B navrhl využívání nedávno uzavřeného povrchového uhelného pole v Kaflachu v Rakousku tím, že ho otevřel pro "uhelné vychystávání". Toto bylo odkaz na samonosné jahodové pole, které se těší rostoucímu úspěchu v Rakousku, protože tato dobrovolná "manuální práce" nabízí okamžité potěšení jako zábavu. {69} Návrh kurzu B byl kurátorem zamítnut jako "cynický", ale v následujícím roce regionální výstava Horní Rakousy nabídla "ubírání uhlí" jako výstavní akci, bez řešit jakýkoli další složitý soubor problémů, které s ním přicházejí. Naše kritická očekávaná fikce byla proto potlačena pouhou zábavou na jiném místě.

Plánování Neplánováno Přesunutí kontextu

Podobné problémy často vznikají v různých kulturních, společenských a politických kontextech. Můžeme se z těchto kontextu naučit a podívat se na způsoby, metody a nástroje, které vytvářejí, rozšiřovat naši vizi a vytvářet myšlenky, které mimo naše představy obvykle připadají jako realizovatelné (omezení, které často může vést k autocenzura). Hlasy zvnějšku jsou důležité. Je velmi důležité nepředpokládat, že jsou k dispozici všechna řešení, ale místo toho se odkazovat na jiné situace s podobnými problémy a problémy, které by mohly najít způsoby zvládnání, které se mohou zdát nemožné aplikovat na jinou situaci. Přesunutí kontextu umožňuje účastníkovi, aby si nakreslil své vlastní závěry, než aby předstíral, že má k dispozici řešení.

The artistic strategy of drawing on the concept of a congress as an established format for generating knowledge by people on-site, accepting them as The experts, was initially developed for the "First World Congress of the Missing Things" (Baltimore, June 2014), and was then reinvestigated as an artistic method and adapted for the "Second World Non-Congress", which took place at Aspern Lake City in Vienna in November 2014. The method of shifting the context from a shrinking city to a growing city obviously meant that conditions could not be compared. The chosen setting, artistic means, and procedures employed in Vienna were completely different, yet the two congresses had in common that they generated unexpected, yet specific, future perspectives.

Umělecká strategie čerpání z konceptu kongresu jako zavedeného formátu pro vytváření znalostí lidmi on-site, přijal je jako odborníci, byl zpočátku vyvinut pro "první světový kongres o chybějících věcech" (Baltimore, červen 2014), a byl pak reinvestigován jako umělecká metoda a přizpůsobený pro "druhý svět non-Congress", která se konala v Aspern Lake City ve Vídni v listopadu 2014. Metoda přeměny kontextu ze zmenšujícího se města na rostoucí město samozřejmě znamenalo, že podmínky nemohou být srovnávány. Zvolené prostředí, umělecké prostředky a postupy používané ve Vídni byly zcela odlišné, přesto měly dva kongresy společné, že vytvářely neočekávané, avšak specifické, budoucí perspektivy.

-+ Dialog and polylog

Bringing people with contradictory interests together as active participants and offering situations for them to communicate requires the construction of non-hierarchical discussion situations. These new situations and encounters on an eye-to-eye level can facilitate the leaving behind of familiar territories. It still needs to be carefully investigated in which situations activist strategies are more powerful for change—or when it is conducive to provide situations for engaging people in a communication process on an equal level. Too often, the greatest obstacles to change are language and social barriers between the various backgrounds, fields, and experiences. Artistic procedures can offer a language and setting to communicate across diverse interests, and thus overcome confrontational oppositions and presumptions of non-understanding.

Expanding the context

Oftentimes the problem stated by the commissioning party needs to be reconsidered from a broader perspective in order to arrive at the core of the problem. In the "Commons Come to Liezen" project, transparadiso expanded the context from the matter of empty ground floor areas to questioning the spatial politics of the municipality, which had purchased property from farmers in order to build a huge outlying shopping area, thus draining consumption from the city center. Therefore, transparadiso reintroduced the aspect of the "commons" (based on the town park, an orchard still functioning as commons, even though this aspect had been forgotten in the public awareness) and discussed the complexity of how new economic practices and communities acting together could contribute to a new understanding and an assumption of responsibility for the well-being of the town that goes beyond personal economic interests,

— * Research through practice

It is not possible to develop new tools, strategies, and techniques through theory alone, they need to be used and tested in direct situations. The challenge is that there is no predefined ground or outcome. The direct experience and the parallel analysis reflect back on developing the next steps for the concrete situation while continuing to develop and shape the dialog between theory and research. This ping-pong process requires openness from all people involved, including the divesting of conventional concepts of what research is. Research through practice can be considered a method of artistic research. Unlike conventional scientific research methods, {PO} the goal of employing research through practice is not to achieve a quantifiable measurement of results.

- + Dialog a polylog

Přivést lidi s protichůdnými zájmy společně jako aktivní účastníci a nabízet jim situace pro komunikaci vyžaduje výstavbu nehierarchických diskusních situací. Tyto nové situace a setkání na úrovni očí mohou usnadnit zanechání poznatků o známých územích. Musí být pečlivě prozkoumáno, v jakých situacích jsou strategie aktivistů silnější pro změnu - nebo když je to přínosné poskytnout situace pro zapojení lidí do komunikačního procesu na stejné úrovni. Velmi často jsou největší překážky pro změnu jazykové a sociální bariéry mezi různými zázemím, obory a zkušenostmi. Umělecké postupy mohou nabídnout jazyk a prostředí pro komunikaci napříč různými zájmy, a tak překonat konfrontační opozice a domněnky nedorozumění.

Rozšíření kontextu

Často je třeba, aby se problém, který uvedl komisařka, přehodnotil z širší perspektivy, aby se dospělo k jádru problému. V rámci ochrany "Commons Come to Liezen" transparadiso rozšířil kontext od otázky prázdných přízemních prostor k otázce prostorové politiky obce, která si od zemědělců koupila majetek za účelem vybudování obrovské odlehle nákupní zóny, čímž se vyčerpá spotřeba od centra města. Transparadiso proto opětovně zavádí aspekt "společenských" (založených na městském parku, ovocném sadě, který stále funguje jako obyčejný, i když byl tento aspekt zapomenut ve veřejném povědomí) a projednával složitost toho, jak nové společné hospodářské postupy a společenství působí společně může přispět k novému porozumění a převzetí odpovědnosti za dobré životní podmínky města, které přesahuje osobní ekonomické zájmy,

- * Výzkum prostřednictvím praxe

Nelze vyvíjet nové nástroje, strategie a techniky pouze teorií, musí být používány a testovány v přímé situaci. Výzvou je, že neexistuje žádný předem definovaný důvod ani výsledek. Přímé zkušenosti a paralelní analýzy odrážejí vývoj dalších kroků pro konkrétní situaci a zároveň pokračují v rozvoji a formování dialogu mezi teorií a výzkumem. Tento proces ping-pongu vyžaduje otevřenost od všech zainteresovaných osob, včetně odvádění konvenčních pojmů o tom, co je výzkum. Výzkum prostřednictvím praxe lze považovat za metodu uměleckého výzkumu. Na rozdíl od běžných metod vědeckého výzkumu, cílem {PO}, kterým je využití výzkumu prostřednictvím praxe, není dosáhnout kvantifikovatelného měření výsledků.

This artistic method (like the others mentioned above) instead opens up space for unexpected knowledge through direct experience.

70 For example, sociological research methods often drawn upon for urban research.

—* *Conflict as a productive force*

We need to reconsider conflict and start developing a "culture of conflict" as a possible productive force for changing single-minded attitudes instead of aiming to eliminate conflict altogether. This applies especially to our Central European culture, where openly addressing conflicts is something that is avoided. Conflicts are pushed to the outer edges and made invisible so as to not obstruct the comforting feeling of well-being, which politicians, in particular, try to convey. {71} This "forced" consensus means eliminating differences on the surface, even though differences are what constitutes lively urban environments. Opposing interests need to be publicly discussed rather than arranged behind closed doors. Artistic practices can create settings and narratives for playing out moments of conflict and even compelling them by using the art project as a rehearsal area for conflicts to be acted out.

71 Recently, the right-wing Freedom Party of Austria (FPÖ) requested to ban begging in the inner city tourist areas in Salzburg and Graz instead of addressing the underlying issues of begging.

72 See Paul Rajakovics and Barbara Holub, "Vacancies and Urban Reserves", in *Temporary Urban Spaces: Concepts for the Use of City Spaces*, Robert Temel and Florian Haydn (eds.), p.113-119, Birkhäuser, 2006.

73 The concept of the Empty Field Consortium was derived from the fact that the Aspern Lake City has not achieved its goals of attracting institutions such as the Vienna University of Technology or the Vienna University of Economics to Aspern, institutions which would have been major carriers of identity and stimulated a mixed use.

74 see pp. 238 ff.

Open space or "The Urban Reserve" {72}

Exempting certain areas from urban development in order to maintain a space as an urban reserve for unplanning is a major strategy in complementing the quest for a realized final state solely based on a previous plan. Urban reserves supply the potential to adjust to processes and unforeseen changing parameters, For Beyond, a long-term urban arts program for the new Leidsche Rijn development in Utrecht, the Netherlands, curator Tom van Gestel embedded a scenario called "blind spots" to highlight this potential. At Aspern Vienna's Urban Lakeside, I proposed the Consortium Freies Feld (Empty Field Consortium) project. The proposition

Tato umělecká metoda (stejně jako ostatní uvedené výše) místo toho otevírá prostor pro nečekané znalosti prostřednictvím přímého zážitku.

70 Například metodologie sociologického výzkumu často využívána pro městský výzkum.

- * *Konflikt jako výrobní síla*

Potřebujeme přehodnotit konflikty a začít rozvíjet "kulturu konfliktu" jako možnou produktivní sílu, abychom změnili jednostranné postoje místo toho, abychom se snažili zcela eliminovat konflikty. To platí zejména pro naši středoevropskou kulturu, kde se otevřeně řeší konflikty, je to, čeho se vyhnout. Konflikty jsou tlačeny k vnějším okrajům a činí se neviditelnými, aby nebránily uklidňujícímu pocitu pohody, který se politici snaží zejména předávat. {71} Tento "nucený" konsenzus znamená odstranění rozdílů na povrchu, i když rozdíly jsou to, co představuje živé městské prostředí. Opačné zájmy musí být veřejně diskutovány spíše než uspořádány za zavřenými dveřmi. Umělecké praktiky mohou vytvářet nastavení a příběhy pro hraní momentů konfliktu a dokonce je přesvědčovat pomocí uměleckého projektu jako zkušebního prostoru pro konflikty, které mají být vyřešeny.

71 Nedávno pravicová Strana svobody v Rakousku (FPÖ) požádala o zákaz prosívání v turistických oblastech v městských centrech v Salcburku a ve Štýrském Hradci místo toho, aby se zabývala základními otázkami žebrání.

72 Viz Paul Rajakovics a Barbara Holub, "Vacancies and Urban Reserves", v *dočasných městských prostorech: Koncepty pro využití městských prostorů*, Robert Temel a Florian Haydn (eds.), Str. 133-119, Birkhäuser, 2006.

73 Koncepte Prázdného konsorcia byla odvozena ze skutečnosti, že Aspern Lake City nedosáhlo svých cílů přilákat instituce, jako je Vídeňská technická univerzita nebo Vídeňská ekonomická univerzita, do Aspernu, instituce, které by byly významné nosiči totožnosti a stimulovala smíšené použití.

74 viz str. 238 a další.

Otevřený prostor nebo "Městská rezervace" {72}

Osvobození určitých oblastí od rozvoje měst za účelem udržení prostoru jako městské rezervy pro neplánování je hlavní strategií doplňující snahu o realizaci konečného stavu pouze na základě předchozího plánu. Městské rezervy poskytují potenciál přizpůsobit se procesům a nepředvídatelným změnám v parametrech. Pro dlouhodobý program městského umění pro nový projekt Leidsche Rijn v utrechtském Nizozemí kurátor Tom van Gestel zakotvil scénář nazvaný "slép skvrny" tento potenciál. Ve Aspernu ve Vídni Urban Lakeside jsem navrhl projekt Consortium Freies Feld (Empty Field Consortium). Cílem bylo nejen nechat určitou oblast prázdnou (bez ohledu na to nebylo jen zanechat

was to not just leave a certain area empty (regardless of size),{73} but to reinterpret it and develop an international forum to discuss the deficiencies of urban development and "missing things" in a broader context and the conditions that cause their absence.

4.2 CREATING SITUATIONS TAKING ACTION

All these artistic tools and methods contribute to the main goal: creating situations for appropriating urban public space as part of durational urban concepts by highlighting social values and translating these into cultivated aesthetics. They proclaim the equal importance of "soft skills" (such as engaging with very different individuals and social groups of the population and their controversial needs and agendas) and "soft facts" beyond the aspects and categories usually analyzed in urbanism. These "soft facts" can be hidden agendas or potentials that need to be unveiled, as in "Paradise Enterprise",{74} transparadiso conducted the research on-site, inviting young local residents to show their favorite places along the river Mur as the first step in rediscovering hidden potential, This research gave the expertise back to the local people—as in the next steps—and established the basis not just for developing the overall project but also for establishing communication on an equal level. The soft fact of revealed hidden potential thus also resulted in the soft skill of building confidence. Creating situations in which everyday users and residents are encouraged to take action, to take matters into their own hands, counteracts participation being used as a generic and often pseudo-democratic instrument. In these pseudo-participatory planning processes, representatives of certain groups are singled out and involved in conventional urban planning processes in order to legitimize them. No further research is done on what the actual needs and shortcomings are, since "voices have been heard". Creating situations for appropriation means leaving the dichotomy of planners and consumers behind to construct settings where a different type of research, like research through practice, is needed. Here, again, artistic strategies can play a fundamental role, e.g. understanding who should be involved at which point in a (planning) process. Situations where unheard voices and unwanted wants can surface should be taken as a basis for further progress. "The First World Congress of the Missing Things"{75} in Baltimore (June 2014) can be considered a paradigmatic example of creating such a situation. How can one return the public voice to the people using this rundown area next to the inner city of this shrinking town, which has recently been laden with expectations for raising its property value? How to engage these people, who are mainly homeless and drug addicts, and gain their confidence in the meaningfulness of getting involved in an art project? How to explain to city authorities that this, or any art project, cannot and must not resolve the vast social problems stemming from

určitou oblast prázdnou (bez ohledu na velikost), ale znovu interpretovat ji a rozvíjet mezinárodní fórum k projednání nedostatků rozvoje měst a "chybějících věcí" v širším kontextu a podmínkách, které způsobují jejich nepřítomnost .

4.2 VYTVOŘENÍ SITUACÍ, KTERÉ JSOU AKCE

Všechny tyto umělecké nástroje a metody přispívají k hlavnímu cíli: vytváření situací pro přivlastnění městského veřejného prostoru jako součásti trvanlivých městských konceptů tím, že zdůrazňují společenské hodnoty a překládají je do kultivované estetiky. Prohlašují stejný význam "měkkých dovedností" (například zapojení se velmi odlišnými jednotlivci a sociálními skupinami obyvatelstva a jejich kontroverzních potřeb a agend) a "měkkých faktů" mimo aspekty a kategorie, které jsou obvykle analyzovány v urbanismu. Tyto "měkké fakty" mohou být skryté agendy nebo potenciály, které je třeba odhalit, jako v "Paradise Enterprise", {74} transparadiso provedl výzkum na místě a vyzval mladé místní obyvatele, aby ukázali své oblíbené místa podél řeky Mur jako prvním krokem v znovuobjevení skrytého potenciálu. Tento výzkum poskytl zkušenosti místním lidem - stejně jako v dalších krocích - a založil základ nejen pro rozvoj celého projektu, ale také pro nastolení komunikace na stejné úrovni. Měkký fakt odhalení skrytého potenciálu tak také vedl k měkké dovednosti budování důvěry. Vytváření situací, v nichž jsou každodenní uživatelé a obyvatelé povzbuzováni k tomu, aby podnikli kroky, vzali záležitosti do vlastních rukou, brání tomu, aby se účast využívala jako obecný a často pseudodemokratický nástroj. V těchto procesech pseudopriparativního plánování jsou zástupci určitých skupin vyčleněni a zapojeni do konvenčních urbanistických procesů, aby je legitimovali. Neuskutečňuje se žádný další výzkum o tom, jaké jsou skutečné potřeby a nedostatky, protože "byly slyšet hlasy". Vytvoření situací pro přivlastnění znamená opustit dichotomii plánovačů a spotřebitelů za účelem vytvoření prostředí, kde je zapotřebí jiný typ výzkumu, například výzkum prostřednictvím praxe. Znovu, umělecké strategie mohou hrát zásadní roli, např. porozumění, kdo by měl být zapojen v tomto bodě v (plánování) procesu. Situace, kdy se mohou objevit neslyšící hlasy a nechtěné požadavky, by měly být považovány za základ pro další pokrok. "První světový kongres o chybějících věcech" {75} v Baltimore (červen 2014) lze považovat za paradigmatický příklad vytvoření takové situace. Jak lze vrátit veřejný hlas lidem, kteří používají tuto zchátralou plochu vedle vnitřního města tohoto smršťujícího se města, který byl nedávno nabitý očekáváním zvýšení hodnoty jeho majetku? Jak zapojit tyto lidi, kteří jsou většinou bezdomovci a drogově závislí, a získat důvěru v smysluplnost zapojení do uměleckého projektu? Jak vysvětlit městským úřadům, že tento nebo nějaký umělecký projekt nemůže a nesmí vyřešit obrovské sociální problémy plynoucí z politický a ekonomický systém? Proto jsem se

the political and economic system? This is why I decided to use the word congress, referring to the unquestioned credibility of a congress to produce content and build contacts. However, I shifted the congress format away from the typical closed situation, creating an open access conference in urban public space. While a congress is usually defined by its exclusiveness, the "First World Congress of the Missing Things" was based on providing a spatial setting for local people to articulate and discuss their missing things. Exactly what these missing things were was up to their own interpretation, of course, and ranged from "providing jobs for ex-convicts" to "a swimmable inner harbor", addressing an entire range of social, urban, and societal issues. At the closing ceremony, the "Charter of the Missing Things" created by the congress was handed over to the mayor. This experience was new not only for the participants from disadvantaged backgrounds, but also for the politicians and public authorities who spent time at the congress together with those very people whom they otherwise only considered as "problems". One of them said, seemingly touched: "Now, for the first time after having served in my function for 15 years, I feel that I am in touch again with the people and the reason why I decided to get involved in politics." Of course, one small, temporary event like this will not change political attitudes as a whole, but it can indeed provide insight on what is needed. The aesthetic of the congress situation not only brought back an appreciation of this underrecognized site and the people living there, but it also created deep—and I almost want to say poetic—moments on a human level. For two days (or a total of three weeks together with on-site preparations), the congress successfully interrupted the tragic helplessness and hopelessness. As one black woman said to a white academic from Baltimore: "I was born a slave, you were born a master. How can we communicate?" And they went on to have a long conversation, as did many others

4.3 AN OPEN TOOL AND STRATEGY CATALOG: FOR THE UNPLANNED

The narratives produced by and in situations like that of the "First World Congress of the Missing Things" exceed expectations. They cannot be planned. They cannot be evaluated. They are not "functional" in a measurable way. When discussing urban tools and strategies with decision-makers, there is a recurrent interest in how to make them into something functional like a "tool catalog". Basically, there is nothing wrong with a tool catalog in the sense of learning from experience, as long as the people who want to implement specific elements are aware of the need to adapt the tools and

75 For a detailed description of the project, see pp. 156 ff_ in this publication.76 Henri Lefebvre, *Writings on Cities* (translated and edited by Eleanore Xofman and Elizabeth Lebas), Blackwell Publishing, 2006, p.129.

rozhodl použít slovo kongres, odkazující na nezpochybnitelnou důvěryhodnost kongresu za účelem vytváření obsahu a budování kontaktů. Přesto jsem přesunul kongresový formát z typické uzavřené situace a vytvořil konferenci otevřeného přístupu v městském veřejném prostoru. Zatímco kongres je obvykle definován svou exkluzivitou, "První světový kongres o chybějících věcech" byl založen na poskytnutí prostorového prostředí místním lidem, aby si vysvětlili a diskutovali o svých chybějících věcech. Přesně to, co tyto chybějící věci byly, samozřejmě bylo až na jejich vlastní interpretaci a pohybovalo se od "poskytování pracovních míst pro bývalé odsouzené osoby" po "plavební vnitřní přístav", které se zabývalo celou řadou sociálních, městských a společenských otázek. Při závěrečném ceremoniálu byla "charta chybějících věcí" vytvořená kongresem předána starostovi. Tato zkušenost byla nová nejen pro účastníky ze znevýhodněného prostředí, ale i pro politiky a veřejné orgány, kteří na kongresu strávili čas společně s těmi lidmi, které jinak považovali za "problémy". Jeden z nich řekl, zdánlivě se dotkl: "Teď, poprvé poté, co jsem sloužil v mé funkci po dobu 15 let, cítím, že jsem v kontaktu s lidmi a důvodem, proč jsem se rozhodl zapojit do politiky." Samozřejmě, jedna malá dočasná událost, jako je tato, nezmění politické postoje jako celek, ale může skutečně poskytnout přehled o tom, co je zapotřebí. Estetická situace v kongresu nejen přinesla uznání tohoto nedoceneného místa a lidem, kteří zde žijí, ale také vytvořil hluboké - a skoro chci říci poetické okamžiky na lidské úrovni. Po dva dny (nebo celkem tři týdny spolu s přípravami na místě) kongres úspěšně přerušil tragickou bezmocnost a beznaděj. Jak jedna černá žena řekla bílému akademickému pracovníkovi z Baltimoru: "Narodil jsem se otrokem, narodil jste se mistrem. Jak můžeme komunikovat?" A oni pokračovali v dlouhém rozhovoru, stejně jako mnoho dalších

4.3 KATALOG OTEVŘENÝCH NÁSTROJŮ A STRATEGIE: PRO NEPLNOVANÉ

Příběhy vyprodukované v takových situacích jako "Prvního světového kongresu chybějících věcí" překračují očekávání. Nemohou být naplánovány. Nemohou být vyhodnoceny. Nejsou "funkční" měřitelným způsobem. Při diskusích o nástrojích a strategiích měst s rozhodovacími subjekty existuje opakující se zájem o to, jak je činit něčím funkčním jako "katalog nástrojů". V podstatě není nic špatného s katalogem nástrojů ve smyslu učení se ze zkušeností, pokud lidé, kteří chtějí implementovat konkrétní prvky, si uvědomují potřebu přizpůsobit nástroje a

75 Podrobný popis projektu naleznete v této publikaci na str. 156 ff_ 76 Henri Lefebvre, *Psaní o městech* (přeloženo a editováno Eleanorem Xofmanem a Elizabethem Lebasem), Blackwell Publishing, 2006, s. 129.

strategies to each specific context, It would be a big misunderstanding to see them as recipes. As a result of "Paradise Enterprise" (and based on previous experience), transparadiso will tackle the challenge of bridging the gap between refusing to fulfill these expectations and yet providing a framework for engaging in direct urbanism, highlighting the need to leaving open space for the unplanned and enhancing open processes by publishing an open "tool and strategy catalog". Let us now return to one of the main issues—and maybe the most complex one—where this catalog for the unplanned can be applied: the quest for "urbanity". If the magical term urban has been overused as a general descriptor for "the creation of vitality" in new urban developments (as if urban was a guarantee, an overall solution—but for what?), then I would like to return to the basis laid out by Henri Lefebvre: "As a place of encounters, focus of communication and information, the urban becomes what it always was: place of desire, permanent disequilibrium, seat of the dissolution of normalities and constraints, the moment of play and of the unpredictable."{76} To produce this becoming of urban anew today, I would like to expand Lefebvre's lucid definition by "allowing for contradictions". This allowing of contradictions is exactly what artists and urban practitioners can bring about: they act without fear, without fulfilling expectations of quantifiable results. (If art served these interests, artists would not only betray the people involved, but it would be the end of art.) Art needs to maintain its position of coming "from the outside", yet the artist and urban practitioner know that no territory—neither physical nor metaphorical—can be gained by mere opposition alone. Thoughtful urban practitioners need to be capable of shifting roles, of engaging from different perspectives, and of communicating with everybody involved. They act from behind the scenes as much as they do overtly, escaping expectations and definitions, maintaining a fluid role. Their serious or playful energy can make the impossible happen, even achieving social equality. And if this sounds like a claim, it is intentional—it is a claim that is not modest, on the contrary: it should be expanded beyond the art context, fueled by the narratives and visions produced by the people. This is how art and urban practitioners can create new realities.

strategie v každém konkrétním kontextu. Bylo by velkým nedorozuměním je vidět jako recepty. V důsledku "Paradise Enterprise" (a na základě předchozích zkušeností) se transparadiso bude zabývat problémem překlenutí propasti mezi odmítnutím splnit tato očekávání a přitom poskytovat rámec pro zapojení do přímého urbanismu, zdůrazňující potřebu ponechat otevřený prostor pro neplánované a zdokonalování otevřených procesů zveřejněním otevřeného "katalogu nástrojů a strategií". Pojďme se nyní vrátit k jednomu z hlavních problémů - a možná i ke složitějšímu - kde může být použit tento katalog pro neplánované: hledání "urbanity". Je-li magický termín městský jako obecný deskriptor pro "vytváření vitality" v nových městských rozvoích (jako by městská byla zárukou, celkovým řešením - ale pro co?), Pak bych se ráda vrátila založený Henri Lefebvrem: "Jako místo setkávání, zaměření komunikace a informací se městské prostředí stává to, co bylo vždy: místo touhy, trvalá nerovnováha, místo rozpadu normalností a omezení, okamžik hry a nepředvídatelných."{76} Abych dnes zvládl to, že se dnes mistrovství stává mnou, chtěl bych rozšířit Lefebvrovu jasnou definici tím, že "dovolím protikladům ". Toto umožnění protikladů je přesně to, co umělci a městští praktici mohou přinést: jedná bez strachu, aniž by splňoval očekávání kvantifikovatelných výsledků. (Kdyby umělecké dílo sloužilo těmto zájmům, umělci by nejenže zradili zúčastněné osoby, ale to by byl konec umění.) Umění musí udržet své postavení příchodu "zvenčí", ale umělec a městští praktici vědí, že žádné území - fyzické ani metaforické - lze získat pouze pouhou opozicí. Přemýšlení městští praktici potřebují být schopni posunout role, zapojit se z různých perspektiv a komunikovat se všemi zainteresovanými. Oni jedná ze zákulisí stejně, jako to dělají zjevně, uniká očekáváním a definicím, udržuje plynulou roli. Jejich vážná nebo hravá energie může způsobit, že se stane nemožným, dokonce i dosažením sociální rovnosti. A pokud to zní jako nárok, je to záměrné - je to tvrzení, které není mírné, naopak: mělo by být rozšířeno mimo umělecký kontext, podněcované vyprávěními a vizemi, které lidé vytvářejí. Tak mohou umělci a urbanisté vytvářet nové skutečnosti.

